

การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ปริญญานิพนธ์

ของ

นิตยา งามศิริ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

มีนาคม 2560

การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ปริญญานิพนธ์

ของ

นิตยา รามศิริ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

มีนาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

บทคัดย่อ
ของ
นิตยา รามศิริ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
มีนาคม 2560

นิตยา งามศิริ.(2560).การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. สกล วรเจริญศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 2) เปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 721 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 8 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ที่มีค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และสนใจในการเข้าร่วมทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 และโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.66-1.00 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแบบไม่มีอิสระจากกัน

ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) การศึกษาจิตสาธารณะโดยภาพรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M=3.59$) รองลงมาคือ ด้านการเคารพสิทธิ ($M=3.54$) และด้านการถือเป็นหน้าที่ ($M=3.52$) ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาโปรแกรมจิตสาธารณะนักเรียนมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะโดยภาพรวมและรายด้านเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE ENHANCEMENT OF THE PUBLIC MIND AMONG LOWER SECONDARY SCHOOL
STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
NITTAYA RAMSIRI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements For the
Master of Education Degree in Research and Human Potential Development
At Srinakharinwirot University
March 2017

Nittaya Ramsiri. (2017). *The Enhancement of the Public Mind among Lower Secondary School Students*. Master Thesis's M.Ed. (Research and Development on Human Potentials). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Assistant Professor Dr.Skol Voracharoensri. Assistant Professor Dr.Patcharaporn Srisawat.

The purposes of this research were to 1) to study the public mind of secondary school students and 2) to compare the public mind of secondary school students before during and after the of developmental of the public mind. The population in this study consisted of seven hundred and twenty one secondary school students at the Demonstration School of Thepsatri Rajabhat University. However, the subjects in the experiment at group were secondary school students selected by purposive sampling with public mind scores at the twenty-fifth percentile and lower in order to voluntarity to participate in the experiment. The research instruments used in this study were 1) public mind questionnaire with discrimination ranging from 0.21 to 0.56 and the reliability coefficient of 0.88; and 2) an enhancement program to develop the public mind with an index of item-objective congruence score of 0.66-1.00. The statistical analyses employed were descriptive statistics of the mean, standard deviation and a t-test for dependent samples.

The research results were as follows: 1) The study of the public mind of secondary school students as a whole and each process of public mind in the study were at a high level. The factor of each, in descending order as follows: aspects of public mind usage (M=3.59) public mind in terms of respecting the rights of other (M=3.54) and public mind in duty (M=3.52). 2) The comparison of the public mind of secondary school students after the enhancement program were significantly increased at a level of .01 level.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สกล วรเจริญศรี ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธภรณ์ ศรีสวัสดิ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่เสียสละเวลาอันมีค่าให้ ความรักความเมตตาตลอดระยะเวลาในการทำปริญญานิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้และความเข้าใจ ในการใช้เทคนิคในการให้คำปรึกษากลุ่มและการฝึกอบรมมากขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณท่าน อาจารย์เป็นอย่างสูง ณ ที่นี้ ผู้วิจัยจะนำแบบอย่างที่ดีของท่านอาจารย์ไปใช้ในชีวิตการทำงานเพื่อ พัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อชาติบ้านเมืองต่อไป

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล ประธานสอบปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง ที่ให้ความกรุณามาเป็นคณะกรรมการสอบใน ครั้งนี้ โดยให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการปรับปรุงและพัฒนาปริญญานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่เมตตาปราณีในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี จังหวัดลพบุรี และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี สาขาวัดพระพุทธรบาทราช วรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามให้เป็นไปอย่าง เรียบร้อยสมบูรณ์ รวมไปถึงนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้าง จิตสาธารณะอย่างตั้งใจ ทำให้สามารถพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้อย่างเหมาะสม

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา และ คณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณนิสิตและเพื่อนร่วมรุ่น สาขาการวิจัยและพัฒนา ศักยภาพมนุษย์ที่เป็นคอยเป็นห่วงเป็นใย คอยสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำ วิจัย จนกระทั่งการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาและญาติพี่น้องทุกท่านที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา ของผู้วิจัย มีความรักความเข้าใจ ความห่วงใย ให้ความช่วยเหลือ และมีกำลังใจต่อผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายสุดนี้ คุณค่าและประโยชน์จากปริญญานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเกียรติในการ บูชาพระคุณของบิดามารดา คณาจารย์ทุกท่าน และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพ

นิตยา งามศิริ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	3
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ	7
ความหมายของจิตสาธารณะ	7
ความสำคัญของจิตสาธารณะ	9
องค์ประกอบของจิตสาธารณะ	10
คุณลักษณะของจิตสาธารณะ	13
วิธีการวัดจิตสาธารณะ	16
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ	17
กระบวนการกลุ่ม	17
ขนาดของกลุ่ม	19
ลักษณะในการเลือกสมาชิกในการเข้ากลุ่ม	20
สภาพแวดล้อมในการฝึกอบรม	21
เทคนิคที่ใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมจิตสาธารณะ	23

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	25
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	25
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	37
ตอนที่ 2 การศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	38
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะโดยภาพรวม.....	39
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	42
คำถามการวิจัย.....	42
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	42
สมมติฐานการวิจัย.....	42
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สรุปผลการวิจัย.....	45
อภิปรายผลการวิจัย.....	45
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	53
ภาคผนวก.....	58
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	130

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับชั้น.....	25
2 แบบแผนการทดลอง.....	30
3 โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	31
4 จำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (n=721).....	38
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น (n=721)	39
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น (n=8)	40
7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อน และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ (n=8).....	40
8 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามจิตสาธารณะโดยภาพรวม จำนวน 53 ข้อ.....	62
9 ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของจิตสาธารณะโดยภาพรวม จำนวน 53 ข้อ (n=100)	64
10 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ.....	67
11 ค่าเฉลี่ยและระดับจิตสาธารณะโดยภาพรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็น รายบุคคล (n=8)	118
12 ค่าเฉลี่ยและระดับจิตสาธารณะด้านการใช้ของส่วนรวมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็น รายบุคคล (n=8)	119
13 ค่าเฉลี่ยและระดับจิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็น รายบุคคล (n=8)	121
14 ค่าเฉลี่ยและระดับจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็น รายบุคคล (n=8)	122

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2 ค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลัง การเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ.....	41
3 ค่าเฉลี่ยของการเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยภาพรวมของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิต สาธารณะเป็นรายบุคคล.....	119
4 ค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะด้านการใช้ของส่วนรวมของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิต สาธารณะเป็นรายบุคคล.....	120
5 ค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะด้านการถือเป็นที่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็น รายบุคคล.....	122
6 ค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะด้านเคารพสิทธิของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็น รายบุคคล.....	123
7 ภาพประกอบโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ.....	125

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันการพัฒนาประเทศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่างๆอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลให้คนในสังคมเกิดการแข่งขัน ค่านิยมของคนในสังคมเปลี่ยนไป โดยให้ความสำคัญแก่ความสำเร็จทางวัตถุ การแข่งขันทางสังคมจึงพุ่งสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจ บุคคลมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนมากกว่าส่วนรวม ขาดคุณธรรมจริยธรรมขาดสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุ พฤติกรรมของบุคคลดังกล่าวทำให้หลายสิ่งหลายอย่างเปลี่ยนแปลง เช่น ทรัพยากรธรรมชาติลดลง การพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศในขณะที่มีข้อจำกัดทั้งในด้านการพัฒนาศักยภาพคน การเสริมสร้างฐานทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ทางด้านสังคมดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมบุคคลไม่ใส่ใจต่อเรื่องของส่วนรวมที่สื่อถึงการยึดถือตนเองเป็นศูนย์กลาง มีลักษณะมนุษย์นิยมมองข้ามความสัมพันธ์ และความเกี่ยวโยงถึงกันของธรรมชาติและสรรพสิ่งต่างๆ รอบตัว ทำให้เกิดการรับรู้ และมีความคิดว่าสิ่งของที่เป็นของสาธารณะนั้น เป็นทรัพย์สินของภาครัฐหรือราชการที่คนทั่วไปสามารถใช้ประโยชน์ได้ เป็นสิ่งที่ตนเองสามารถจะนำไปใช้ประโยชน์ โดยที่ไม่ต้องมีส่วนรับผิดชอบดูแล หากแต่เป็นหน้าที่ของภาครัฐ จึงพากันละเลย หรือไม่สนใจที่จะดูแลรักษา หรือช่วยกันจัดการเพื่อทำให้ทรัพย์สินส่วนกลางคงสภาพอยู่ได้นานมากกว่าสภาพที่เป็นอยู่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ. 2549: 1-5) ภาวะดังกล่าวเป็นสัญญาณถึงการขาด “จิตสาธารณะ” ซึ่งในภาษาไทย คำว่า “จิตสาธารณะ” เป็นศัพท์ที่เกิดขึ้นในทศวรรษที่ผ่านมา นอกจากจะใช้คำว่าจิตสาธารณะแล้ว ยังมีคำอื่นๆ ที่ใช้ในความหมายนี้เดียวกัน เช่น สำนักสาธารณะ จิตสำนักสาธารณะ จิตอาสา จิตสำนักทางสังคม คำเหล่านี้มีที่มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Public Consciousness, Public Mind (นเรศวรวิชาการ NU Academic. 2553: ออนไลน์) ซึ่งคำทั้งหมดมีความหมายในทางทิศเดียวกัน คือ ความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม ต้องการเข้าไปแก้วิกฤติการณ์ โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนักถึงพลังของตนว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหานั้นได้และลงมือกระทำ เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาร่วมกันกับคนในสังคม (हत्य ओओओ. 2544: 37) จิตสาธารณะเป็นลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศ เพราะบุคคลที่มีจิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่ตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติ ส่วนรวมของสังคม พร้อมทั้งตระหนักในสิทธิของตนเอง ไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น (ลัดดาวลย์ เกษมเนตรและคณะ. 2547: 1) และคุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่มีพร้อมความปรารถนาที่จะช่วยแก้ปัญหา อุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและสาธารณะประโยชน์ (อานาจ อยู่สุข 2555: 7)

“จิตสาธารณะ” จึงเป็นประเด็นที่สำคัญระดับชาติที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญ โดยมีการกำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติกล่าวว่าคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมือง และพลโลกโดยคนไทยต้องเป็นคนเก่งคนดีและมีความสุขตัวบ่งชี้คือกำลังกายกำลังใจที่สมบูรณ์ความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิตและการพัฒนาสังคมทักษะการเรียนรู้และการปรับตัวทักษะทางสังคมคุณธรรมจิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลกโดยมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนรวมถึงการรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 4-8) ซึ่งสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนรวมถึงการรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติและมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษามาตรฐานที่ 3 ตัวบ่งชี้ที่ 6 ได้กำหนดว่าผู้เรียนต้องปฏิบัติต่อสาธารณะสมบัติและดูแลรักษาเสมือนสมบัติของตน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2542: 4; 2544: 6) ซึ่งจะเห็นได้ว่าจิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับจิตใจของมนุษย์ให้หันมามองถึงประโยชน์ส่วนรวม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงมีการร่วมมือกันพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มีความสงบสุข และความพยายามในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในสังคมไทยในปัจจุบัน

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าการพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลควรได้รับการพัฒนาตั้งแต่วัยเด็กและผู้ที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของเด็กก็คือบิดามารดาครูและเพื่อนร่วมวัย รวมทั้งสื่อมวลชนด้วยหากบุคคลเหล่านี้ได้ถ่ายทอดความมีจิตสำนึกที่ดีมีจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติส่วนรวมให้แก่เด็กอย่างสม่ำเสมอก็จะซึมซับเอาคุณลักษณะที่ดีติดตัวต่อไป (พรพรหม พรรคพวก 2550: 2) อาทิ งานวิจัยของจุฑาพร นาครอด (2554: 127-128) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า องค์ประกอบของตัวแปรสาเหตุทุกตัวมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน และจากการวิจัยของอภิเชษฐ จันทนา (2553: 43-44) ได้ใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะหลังการทดลองเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจษฎา หนูรุ่น (2551: 102-103) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตลักษณะรายด้านกับจิตสาธารณะโดยรวมมีค่าอยู่ระหว่าง 0.18-0.43 ซึ่งทุกคู่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ เพื่อให้ได้เยาวชนที่มีคุณภาพในการเข้าสู่ระดับอุดมศึกษาต่อไป ซึ่งมีนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย มีความเหมาะสมในการเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ดังวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ที่มุ่งเน้นให้เยาวชนมีความเป็น

เลิศทางวิชาการ มีคุณธรรมจริยธรรม และสุขภาวะที่ดี มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และมีจิตสาธารณะต่อผู้อื่นและสังคม

ผู้วิจัยที่เป็นบุคลากรทางการศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียนเพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และต้องการศึกษาพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนให้เกิดขึ้นจนเป็นนิสัย อันเป็นคุณลักษณะของมนุษย์ที่ดี โดยการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกการเสริมสร้างจิตสาธารณะในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยการใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาและการฝึกอบรม ซึ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนอย่างถาวร ดังนั้น เพื่อปรับปรุงและแก้ไขพฤติกรรมเพื่อให้นักเรียนแต่ละคนให้มีจิตสาธารณะเพิ่มสูงขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. นักเรียนมีจิตสาธารณะโดยรวมและรายด้านเป็นอย่างไร
2. โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะสามารถพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้หรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ทราบระดับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มและการฝึกอบรม สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนในด้านการใช้ของส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ และการเคารพสิทธิของผู้อื่น รวมถึงเป็นแนวทางสำหรับครูแนะแนวครูผู้สอนผู้บริหารตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะและส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ให้มีจิตสาธารณะต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 732 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีการเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็นสองส่วน ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจิตสาธารณะและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ มีดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจิตสาธารณะ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 732 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามครบสมบูรณ์ทุกข้อ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 721 คน คิดเป็นร้อยละ 98.63

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่มีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และมีความสนใจในการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะจำนวน 8 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระได้แก่ การเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ตัวแปรตาม ได้แก่ จิตสาธารณะ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จิตสาธารณะ หมายถึง ความตระหนักของนักเรียนถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความปรารถนาที่จะเข้าไปช่วยเหลือสังคม แก้ปัญหา รวมทั้งความไม่ถูกต้องที่เกิดขึ้นในสังคม โดยรับรู้สิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบ สำนึกถึงตนเองว่าสามารถร่วมแก้ปัญหาได้ และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีต่าง ๆ โดยการเรียนรู้และแก้ปัญหาร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยจิตสาธารณะ มี 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการใช้ของส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการตระหนักและให้ความสำคัญในการใช้ของส่วนรวม ได้แก่ การรู้จักใช้ของอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย เก็บรักษาอุปกรณ์การเรียนที่เป็นของส่วนรวมให้เรียบร้อยหลังการใช้งาน การดูแลรักษาความสะอาดของโรงเรียน และการใช้อย่างระมัดระวัง การไม่ทำลายหรือปล่อยให้ทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติของโรงเรียนให้เกิดความเสียหายและเกิดความสิ้นเปลือง

1.2 ด้านการถือเป็นหน้าที่ หมายถึง พฤติกรรม ความคิด ความรู้สึกที่มีต่อการแสดงออก ในบทบาท ของความเป็นนักเรียน ที่มุ่งปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม ทั้งในห้องเรียน และนอก

ห้องเรียน ได้แก่ มีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมการพัฒนาชุมชนหรือสถานศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น รับผิดชอบต่อการทำความสะอาดห้องเรียนตามตารางประจำวันของตน เมื่อพบอุปสรรคการเรียน การสอน หรือสาธิตสมมติของโรงเรียนที่เสียหาย นักเรียนจะแจ้งคุณครูเพื่อซ่อมแซมแก้ไข อาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ และยินดีตักเตือน บอกล่าวเพื่อนในโรงเรียนเมื่อเพื่อนกระทำ สิ่งที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม และปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด

1.3 ด้านการเคารพสิทธิ หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้การแสดงออกของตนเองและ ผู้อื่นในการใช้ของส่วนรวม หรืออยู่ร่วมกันในสถานศึกษา การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น ได้แก่ ไม่หยิบของผู้อื่นโดยไม่ได้รับ อนุญาต เข้าแถวรอคิวเมื่อรับใบงาน หรือมีการเข้าคิว การรู้จักแบ่งปันของใช้ส่วนรวมให้กับเพื่อน และผู้อื่น และไม่จองที่นั่งของส่วนรวม การปิดเสียงโทรศัพท์ เมื่ออยู่ในห้องเรียน หรือในสถานที่ๆ ไม่ให้ใช้เสียงรบกวน การยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเมื่อทำงานร่วมกัน

2. โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ หมายถึง วิธีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้เทคนิคการให้ คำปรึกษากลุ่มและเทคนิคการฝึกอบรมเพื่อให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้เรียนรู้และเข้าใจ ตนเอง มีโอกาสแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเอง และร่วมกันพิจารณาวิธีการแก้ไขปัญหา ทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม อย่างเหมาะสม โดยมีผู้วิจัยมี หน้าที่คอยเอื้ออำนวย ชี้แนะ และให้ข้อมูล ภายใต้บรรยากาศแห่งการยอมรับ อ่อนน้อม และเป็นกันเอง โดยนำเทคนิคการให้คำปรึกษาและการฝึกอบรมมาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ กระบวนการกลุ่มสามารถดำเนินการไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีขั้นตอนในการเสริมสร้างจิต สาธารณะ 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 ขั้นเริ่มต้นการเสริมสร้างจิตสาธารณะ เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยและ สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนในกลุ่มด้วยกัน เพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิดการยอมรับและ ไว้วางใจซึ่งกันและกัน จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเสริมสร้างจิตสาธารณะและนำเข้าสู่อ ประเด็นในการพูดคุยและทำกิจกรรม รวมทั้งอธิบายรายละเอียดในการทำกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้ นักเรียนในกลุ่มมีความเข้าใจตรงกัน

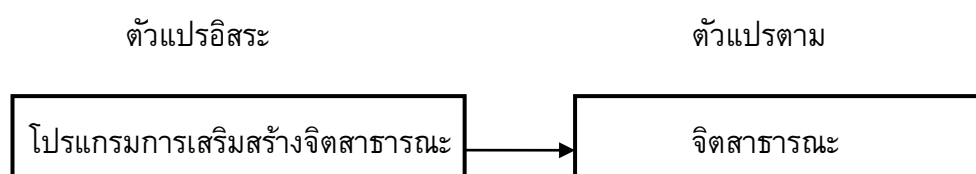
2.2 ขั้นดำเนินการเสริมสร้างจิตสาธารณะ เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้นำกระบวนการและ เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มและการฝึกอบรม เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนเพื่อพัฒนา พฤติกรรมที่มีต่อส่วนรวมของนักเรียนและผู้อื่น โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันเพื่อพัฒนาตนเองให้มี จิตสำนึกที่ดีต่อสังคม นักเรียนจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองจากสมาชิกในกลุ่มพร้อมร่วมวิเคราะห์ พฤติกรรมของตนเองและสมาชิกในด้านการมีจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติของส่วนรวมโดยเปิดโอกาส ให้นักเรียนร่วมแสดงพฤติกรรมที่มีจิตสาธารณะต่อส่วนรวมในการดูแลและรักษาสาธารณะสมบัติของ โรงเรียนร่วมกันมีขั้นตอนของการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.3 ขั้นสรุป เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนร่วมกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเสริมสร้างจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยจะสรุปและ

ชี้แนะแนวทางเพิ่มเติมอีกครั้ง จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละคนกล่าวถึงความรู้สึกของตนเองจากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ต่อสมาชิกกลุ่ม และต่อผู้วิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะของลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2546: 2-3) นันทวัฒน์ ชุนชี (2546: 4) เจษฎา หนูรุ่น (2551: 4) พบว่า การเสริมสร้างจิตสาธารณะ มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ด้านการใช้ของส่วนรวม ด้านการถือเป็นที่ และด้านการเคารพสิทธิ เพื่อมาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

- 1.1 ความหมายของจิตสาธารณะ
- 1.2 ความสำคัญของจิตสาธารณะ
- 1.3 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ
- 1.4 คุณลักษณะของจิตสาธารณะ
- 1.5 วิธีการวัดจิตสาธารณะ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

- 2.1 กระบวนการกลุ่ม
- 2.2 ขนาดของกลุ่ม
- 2.3 ลักษณะในการเลือกสมาชิกในการเข้ากลุ่ม
- 2.4 สภาพแวดล้อมในการฝึกอบรม
- 2.5 เทคนิคที่ใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมจิตสาธารณะ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

1.1 ความหมายของจิตสาธารณะ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ พบว่า มีการกำหนดลักษณะของคำว่าจิตสาธารณะไว้อย่างหลากหลายทั้งคำที่ใช้ในภาษาไทย เช่น จิตสำนึกสาธารณะ สำนึกสาธารณะ เป็นต้น และคำที่ใช้ในภาษาอังกฤษ เช่น Public Consciousness หรือ Public Mind เป็นต้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้คำว่า จิตสาธารณะ (Public Mind) ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความไว้อย่างหลากหลาย และมีความหมายใกล้เคียงกันดังนี้

ชาย โพธิ์สิตา (2540: 14-15) ใช้คำว่าจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติและให้ความหมายในเชิงพฤติกรรมไว้ว่า จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติเป็นการใช้สาธารณสมบัติอย่างรับผิดชอบ หรือการรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ซึ่งมีนัยสองประการได้แก่ การรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้และการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสาธารณสมบัตินั้นๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณสมบัติในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ โดยการเคารพ

สิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่นโดยการอ้างว่าคนอื่นก็มีสิทธิในการใช้เช่นเดียวกันจะต้องไม่ยึดสาธารณสมบัตินั้นไว้เป็นของส่วนตัวและไม่ปิดกั้นโอกาสการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542: 1) ได้ให้ความหมายจิตสาธารณะว่าเป็นการรู้จักเอาใจใส่ เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ

หทัย อาจปฐ (2544: 37) กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะ หมายถึงความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคมต้องการไปแก้วิกฤติการณ์โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบสำนึกถึงพลังของตนเองว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหานั้นได้และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาาร่วมกันกับคนในสังคม

นันท์วัฒน์ ชุนชี (2546: 8) ให้ความหมายว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตรและคณะ (2547: 1-3) ให้กล่าวถึง จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มโดยพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะดังนี้

1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือกระทำที่ก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม และการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้

2. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 (2547: 9) ให้ความหมายของจิตสาธารณะว่า หมายถึง การมีความรับผิดชอบต่อสังคม ยึดมั่นเอาสาธารณะประโยชน์ที่สำคัญ เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าร่วมกิจกรรมสังคมหมั่นประกอบคุณงามความดีบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม

ศุภรัตน์ ทองอ่อน (2550: 15) ให้ความหมายว่า จิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลเกี่ยวกับการมองเห็นคุณค่า หรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสาธารณะที่ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งเป็นเจ้าของ หรือเป็นสิ่งที่คนในสังคมเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้จากความรู้สึกนึกคิด หรือการกระทำที่แสดงออกมา

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552: 20) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะไว้ว่า จิตสาธารณะเป็นเรื่องของบุคคลที่มุ่งทำประโยชน์สุขของส่วนรวม โดยจิตสาธารณะมีหลายระดับ เริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม ซึ่งเราต้องร่วมกันส่งเสริมให้คนในสังคมเกิดจิตสาธารณะครอบคลุมในทุกระดับให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม และหากเราทุกคนเข้าใจความหมายของจิตสาธารณะได้อย่างถูกต้องแล้วจะนำไปสู่ “สังคมแห่งจิตสาธารณะ” ที่สมบูรณ์มากขึ้นส่งผลให้ชุมชน สังคมและประเทศ มีความสงบสุขและเจริญก้าวหน้าต่อไปได้อย่างมั่นคง

อำนาจ อยู่สุข (2556: 7) ได้ให้ความหมายจิตสาธารณะว่า หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่มีความพร้อม ความปรารถนาที่จะช่วยแก้ปัญหา อุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รวมถึงการใช้และการรักษาสิ่งของที่เป็นของส่วนรวม สาธารณะประโยชน์

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความปรารถนาที่จะเข้าไปช่วยเหลือสังคม แก้ปัญหารวมทั้งความไม่ถูกต้องที่เกิดขึ้นในสังคม โดยรับรู้สิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบ สำนึกถึงตนเองว่าสามารถร่วมแก้ปัญหาได้ และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ปัญหาร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

1.2 ความสำคัญของจิตสาธารณะ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ได้กล่าวไว้ใน มาตราที่ 23, 24 และ 26 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสรุปได้ว่า ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ความรู้ด้านต่างๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลและสอดคล้องกัน กับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการและการประยุกต์ความรู้มาเพื่อใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกวิชา และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 (2553: 8-9)

สมพงษ์ สิงหะพล (2542: 16) กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะเป็นความรู้สึกนึกคิดภายในจิตใจของบุคคล และเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้โดยการเรียนรู้ จิตสำนึกเมื่อเกิดขึ้นแล้วยากนักที่จะหยุดหรือหมดหายไป คนที่มีจิตสำนึกที่ดีจะประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับจิตสำนึกนั้น และนำไปใช้จิตสำนึกของตน

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัญจร (2543: 22-29) ได้กล่าวว่า การที่คนมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบพึ่งพากัน คนในสังคมซึ่งมีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าสังคมใดที่ขาดจิตสาธารณะแล้วจะขาดพลังในการสร้างสรรค์ เมื่อเกิดจิตสาธารณะจะทำให้เกิดประชาสังคม ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของสังคม จะส่งผลให้การเมือง เศรษฐกิจ ศิลธรรมในสังคมนั้นดีขึ้น

จากความสำคัญของจิตสาธาณะดังกล่าว สรุปได้ว่า จิตสาธาณะสามารถปลูกฝัง ส่งเสริม หรือพัฒนาให้เด็กมีจิตสาธาณะ ด้วยวิธีการต่างๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวมมีการใช้อย่างสมบัติส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่า ใช้อย่างทะนุถนอม รู้จักการแบ่งปันโอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้ผู้อื่น เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ปัญหาที่เกิดการเอารัดเอาเปรียบคนอื่น ปัญหาการทำลายสาธาณะสมบัติต่าง ๆ จะลดลง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์พวกพ้องก็จะลดน้อยลง และจะนำมาสู่สังคมที่พัฒนาขึ้น

1.3 องค์ประกอบของจิตสาธาณะ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธาณะ พบว่า มีการกล่าวถึงองค์ประกอบของจิตสาธาณะ ไว้ดังนี้

สมพงษ์ สิงหะพล (2542: 15-16) ได้กล่าวถึงจิตสำนึกกว่ามี 3 ด้าน ดังนี้

1. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self Consciousness) เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเองทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นจิตสำนึกด้านนี้การศึกษาไทยมุ่งมันปลูกฝังมานานเกิดบ้างไม่เกิดบ้างไปตามสภาพการณ์เป็นจิตสำนึกแบบคลาสสิกที่ทุกสังคมพยายามที่จะสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้เช่นความขยันความรับผิดชอบความมานะอดทนเป็นต้นเป็นจิตสำนึกที่ถูกปลูกฝังและมีมานานตามสภาพสังคมไทย

2. จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others Oriented Consciousness) เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในสังคมหนึ่งเช่นความเห็นอกเห็นใจความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความสามัคคีเป็นต้น

3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมหรือจิตสำนึกสาธาณะ (Social or Public Consciousness) เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกันหรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกันเป็นจิตสำนึกที่คนไทยยังไม่ค่อยมีและขาดกันอยู่มากเพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทยสมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้นโดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจจิตสำนึกด้านการเมืองจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมจิตสำนึกด้านสุขภาพ

หุทัย อาจปรุ (2544: 46) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของการมีจิตสำนึกสาธาณะ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาสรุปเป็นองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธาณะที่ใช้ในการวิจัยด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ถ้าบุคคลเกิดการรับรู้สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอยู่ในภาวะไม่ปกติ ซึ่งมีผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว ประเทศชาติ เป็นภาวะที่จำเป็นต้องแก้ปัญหาให้อยู่ในภาวะปกติสุข

2. ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมถึงการคิดจำแนกสาเหตุและกระบวนการ ทำให้เกิดปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ทำให้อยู่ในภาวะไม่ปกติ รวมถึงผลกระทบของปัญหาในด้านต่างๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร และร่วมกันพูดคุยและเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นถึงสภาพปัญหา แนวทางป้องกันและแก้ไข

3. ด้านความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี การรวมกลุ่มของบุคคลในสังคมมีความหลากหลาย จึงจำเป็นต้องสร้างขึ้นบนฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทร และความสามัคคี

4. ด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการผลักดันเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง มั่นใจในความสามารถของตนในการที่จะช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง กระตือรือร้นในการหาวิธี แนวทางและทรัพยากรในการแก้ปัญหา

5. ด้านการลงมือปฏิบัติ หรือร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยการริเริ่มของตน หรือเข้าร่วมในกลุ่มต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสังคมโดยกสรให้ทุนทรัพย์ การช่วยในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยเสนอความคิด แนวทางแก้ไขปัญหา หรือการกระทำอื่น ๆ ที่กระทำแล้วมีผลทำให้เกิดการผลักดัน และการเคลื่อนไหวในทางพัฒนาสังคมตามความรู้ความสามารถของตน

6. ด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม ต้องมีการประสานเพื่อดำเนินการตามแนวทางในการช่วยเหลือสังคม โดยการจัดตั้งกลุ่มชมรมช่วยเหลือสังคม และร่วมกันกับองค์กรของรัฐบาลและเอกชนในการกระทำเพื่อช่วยเหลือสังคม

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตรและคณะ (2546: 2-3) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนานักเรียนให้มีจิตสาธารณะการศึกษาระยะยาว และใช้องค์ประกอบของจิตสาธารณะ เป็น 3 องค์ประกอบ คือ

1. การหลีกเลี่ยงการใช้ หรือการกระทำ ที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

2. การถือเป็นที่ ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้

3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวม

นันทวัฒน์ ชุนชี (2546: 4) ได้ศึกษาการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำ ที่ทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการใช้หรือการกระทำ ที่จะทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ได้แก่ การดูแลรักษาเมื่อมีการใช้แล้วมีการเก็บ และใช้อย่างประหยัดและทะนุถนอม

2. การถือเป็นที่ ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแล หมายถึง พฤติกรรมที่จะแสดงออกถึงการมุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวม ได้แก่ การทำตามหน้าที่ ที่กำหนด การรับอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

3. การเคารพสิทธิในการใช้ของ ของส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม ไม่ปิดกั้นในการใช้ของบุคคลอื่น และการแบ่งปัน

เจษฎา หนูรุ่น (2551: 4) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของจิตสาธารณะ ไว้ดังนี้

1. การใช้ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนในการใช้ของส่วนรวมการรักษาทรัพย์สินการดูแลรักษาความสะอาดการไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติในโรงเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกห้องเรียนให้เกิดความชำรุดเสียหายโดยแสดงออกดังนี้

1.1 ดูแลรักษาสິงของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี

1.2 ลักษณะของการใช้ คือ ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

2. การถือเป็นหน้าที่ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในโรงเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนในวิสัยที่ตนสามารถทำได้โดยแสดงออกดังนี้

2.1 ทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด

2.2 รับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมคอยสอดส่องดูแลสาธารณสมบัติของส่วนรวม

3. การเคารพสิทธิ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มการไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้นโดยแสดงออกดังนี้

3.1 ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

3.2 แบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552: 19) ศึกษารูปแบบการพัฒนานักเรียนให้มีจิตสาธารณะ การศึกษาระยะยาวและใช้องค์ประกอบของจิตสาธารณะเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำ ที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดจากตัวชี้วัด คือ การดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่ ลักษณะการใช้ของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

2. การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ กำหนดตัวชี้วัดจากการทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม และการรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดจากตัวชี้วัดการไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเองและการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรวม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะดังกล่าวมีการศึกษาจิตสาธารณะในองค์ประกอบที่แตกต่างกันไป โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกใช้องค์ประกอบของ

จิตสาธารณะของลัตดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2546: 2-3) นันทวัฒน์ ชุนชี (2546: 4) และ เจษฎา หนูรุ่น (2551: 4) จึงสรุปได้ว่าองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะนั้นสามารถแบ่ง องค์ประกอบของจิตสาธารณะออกเป็น 3 องค์ประกอบ 6 ตัวชี้วัด คือ

1. การใช้ของส่วนรวม หมายถึง การใช้ของส่วนรวมการรักษาทรัพย์สินการดูแลรักษาความสะอาดการไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม โดยแสดงออกดังนี้

1.1 ดูแลรักษาสິงของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี

1.2 ลักษณะของการใช้ คือใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

2. การถือเป็นหน้าที่ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้โดยแสดงออกดังนี้

2.1 ทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด

2.2 รับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมคอยสอดส่องดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวม

3. การเคารพสิทธิ หมายถึง การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มการไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้นโดยแสดงออกดังนี้

3.1 ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

3.2 การแบ่งปันผู้อื่นและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

1.4 คุณลักษณะของจิตสาธารณะ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ พบว่า มีการกล่าวถึงคุณลักษณะของจิตสาธารณะดังนี้

อนุชาติ พวงสำลี และวีรบูรณ์ วิสารทสกุล (2540: 42-44) ได้กล่าวถึงการมีจิตสาธารณะซึ่งเรียกอีกคำหนึ่งว่า จิตสาธารณะเพื่อส่วนรวม ว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญและมีความหมายอย่างยิ่งในสังคม ทำให้เกิดประชาสังคม คือเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งหมายถึง ชุมชนแห่งจิตสำนึกสาธารณะที่สมาชิกของชุมชนต่างเป็นส่วนหนึ่งของระบบโดยรวมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน คนในชุมชนต้องมองอนาคตร่วมกัน เรียนรู้และทำความเข้าใจร่วมกันโดยอาศัยการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ให้เห็นถึงสถานการณ์แนวโน้มความเปลี่ยนแปลงพร้อมควบคู่ไปกับการปฏิบัติ

2. ประชาชนสำนึกถึงพลังของตนเองว่าจะสามารถร่วมแก้ไขเปลี่ยนแปลงสังคมได้ คือ การทำให้เกิดกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อสาธารณะจำนวนมาก ทำให้เกิดความเข้มแข็งเป็นพลังทางสังคม ไม่รอคอยให้ผู้อื่นแก้ปัญหาให้กับตนเอง ซึ่งการที่บุคคลจะสำนึกถึงพลังของตน ต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสังคม (Civic Education)

3. ความรัก เอื้ออาทร สามัคคี การรวมของบุคคลในสังคมมีความหลากหลายจึงจำเป็นต้องสร้างขึ้นบนฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรและความสามัคคี ความแตกต่างระหว่างบุคคลย่อมเกิดขึ้นได้ ซึ่งความแตกต่างนี้เป็นสิ่งดีและไม่จำเป็นต้องนำไปสู่ความแตกแยกเสมอไป ดังนั้นเงื่อนไขแห่งความรักสมานฉันท์จะเป็นส่วนเชื่อมโยงให้เกิดความร่วมมืออย่างมีพลัง

4. การเรียนรู้ที่มีการปฏิสัมพันธ์กัน (Interactive Learning Through Action) จิตสาธารณะนั้นเป็นนามธรรมไม่สามารถบังคับให้เกิดได้ ดังนั้นต้องสร้างเงื่อนไขหรือกิจกรรมร่วมกันที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนการพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง

5. การมีเครือข่ายและการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ สื่อสาร และเครือข่ายเป็นส่วนที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นทางซึ่งทำให้เกิดจิตสาธารณะ

ยุทธนา วรณปิติกุล (2542: 181-183) กล่าวถึงบุคคลที่มีจิตสาธารณะว่าต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1. การทุ่มเทและอุทิศตน สิทธิของพลเมืองจะต้องสอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามสิทธิเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่นเพื่อพัฒนาสังคมด้วย เช่น ถ้าต้องการให้ผู้แทนราษฎรมีความรับผิดชอบต่อความต้องการและประโยชน์ของประชาชน ประชาชนก็ต้องให้ความใส่ใจและติดตาม ไม่เพียงทำการหย่อนบัตรเลือกตั้งเท่านั้น ต้องเสียสละเวลาให้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการเมืองระดับท้องถิ่นและสถาบันต่างๆ

2. เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล จากกระแสปัจเจกชนนิยม ส่งผลให้คนในสังคมมีลักษณะปิดกั้นตนเอง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น เลือคบเฉพาะกลุ่มที่มีความเหมือนกัน ไม่สนใจการเมือง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจของสังคมเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม เกิดข้อขัดแย้ง การยุติข้อขัดแย้งโดยการฟังเสียงข้างมาก ไม่นำไปสู่ประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้นผู้มีจิตสาธารณะต้องเป็นพลเมืองในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางการเมืองสมัยใหม่ มีความอดทน ตระหนักว่าการมีส่วนร่วมไม่ทำให้ได้อย่างที่ต้องการเสมอไป ต้องเคารพและยอมรับความแตกต่างที่หลากหลายและหาวิธีอยู่ร่วมกับความขัดแย้งโดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน การจำแนกประเด็นปัญหา การใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจต้องมีการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันให้มากที่สุด เพื่อหาข้อยุติ (Dialogue Debates) สร้างการเข้าร่วมรับรู้ ตัดสินใจและฉันทกกำลัง (Political Dialogue) เพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย

3. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม คนในสังคมต้องคิดถึงการเมืองในฐานะกิจการเพื่อส่วนรวมและเพื่อคุณธรรมมากขึ้น

4. การลงมือกระทำ การวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถทำให้สถานการณ์ดีขึ้นต้องลงมือกระทำ โดยเริ่มจากครอบครัวในการวางพื้นฐาน ให้การอบรมด้านจริยธรรมของพลเมือง สถาบันการศึกษาไม่เพียงเป็นสถานที่ฝึกทักษะและให้ความรู้รับช่วงต่อในการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมต่อครอบครัว รวมทั้งเครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้น ระหว่างเพื่อน

บ้าน ที่ทำงาน สโมสร สมาคมต่างๆเชื่อมโยงบุคคลที่สนใจเรื่องของตนเข้าเป็นกลุ่มที่ใส่ใจผู้อื่น ช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคม และกฎจริยธรรม รวมทั้งสถาบันที่มีอิทธิพลสูงต่อสังคม คือ สถาบันศาสนาและสื่อมวลชนนับว่ามีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างพลังให้สังคมเข้มแข็ง

วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544: 27) ได้ทำการศึกษาจิตสาธารณะในบริบทประชาสังคมไทยเป็นการวิจัยเชิงพัฒนาและสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมในชุมชนเมืองและในชุมชนชนบท พบว่าคุณลักษณะของการมีจิตสาธารณะประกอบด้วย

1. ความรัก ความเอื้ออาทร
2. ความเชื่อใจ
3. การเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
4. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. การมีปฏิสัมพันธ์กันโดยใช้ความสามารถเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ณรงค์ อุยหนอง (2546: 15) ได้จำแนกจิตสาธารณะของบุคคลไว้เป็น 3 แบบดังนี้

1. จิตสาธารณะแบบประเพณีนำ หมายถึง จิตสาธารณะที่ยึดถือเอาขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นเครือญาติ ความอาวุโส เป็นเครื่องชี้นำวิถีปฏิบัติ จิตสาธารณะแบบนี้มีอยู่ทั่วไปโดยเฉพาะในสังคมชนบทของไทย

2. จิตสำนึกแบบหลักการนำเป็นจิตสาธารณะที่ยึดถือหลักปฏิบัติงานให้บรรลุจุดหมายปลายทางโดยละทิ้งความอาวุโสและชนบประเพณีที่เห็นว่าเป็นเครื่องกีดขวางการบรรลุเป้าหมายของชีวิต

3. จิตสาธารณะแบบผู้นำเป็นจิตสำนึกแบบพึ่งพิงโดยบุคคลจะต้องประพฤติปฏิบัติตามกลุ่มหรือตามผู้นำของกลุ่มด้วยมุ่งหวังจะให้ตนเองได้รับการยอมรับจากกลุ่ม จิตสาธารณะของบุคคลมีพื้นฐานมาจากอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ซึ่งหมายถึง การมองเห็นคุณค่าในตนเองประกอบกับความเชื่อ (Belief) ค่านิยม (Values) และเจตคติ (Attitude) ซึ่งมีความหมายรวมกันว่า คือ ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆรอบตัว เกิดเป็นปรากฏการณ์ที่บุคคลแสดงออกในลักษณะของอารมณ์ ความรู้สึก (Affective) สถิติปัญญา (Cognitive) และพฤติกรรม (Behavior) ซึ่งมีทั้งผลดี และผลเสียต่อตนเองและสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่

จากคุณลักษณะของจิตสาธารณะที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า คุณลักษณะของจิตสาธารณะเป็นลักษณะหนึ่งของการแสดงออกของบุคคลประกอบด้วยความรัก ความเอื้ออาทร ความเชื่อใจ การเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีปฏิสัมพันธ์กันโดยใช้ความสามารถ เครือข่ายและตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในสังคมรู้ถึงขอบเขตของสิทธิ เสรีภาพหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ตระหนักเสมอว่าตนเองคือส่วนหนึ่งของสังคม มีความรับผิดชอบในการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องของส่วนรวม

1.5 วิธีการวัดจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะในปัจจุบันนี้มีวิธีการวัดหลายวิธี ได้แก่ การสังเกต การรายงานตนเอง การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม และการใช้แบบทดสอบ โดยสมพร สุกตัญญู. (2544: 22- 30) ได้กล่าวถึงวิธีการวัดจิตสาธารณะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การสังเกต เป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมที่ใช้ได้ง่าย สะดวก และใช้กันมากในการศึกษาวิจัย เราสามารถควบคุมให้การสังเกตมีระบบเป็นปรนัยได้ ถ้าผู้ศึกษาวิจัยใช้การสังเกตอย่างมีระบบและเป็นปรนัยแล้วจะทำให้เกิดประโยชน์หลายประการ เช่น ศึกษาพัฒนาการของบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคล และสาเหตุเชิงพฤติกรรมเพื่อเข้าใจในบุคคลได้ โดยประเภทการสังเกตที่สำคัญสามารถแบ่งออกเป็น 2 วิธี มีดังนี้

1.1 การสังเกตตามสภาพตามธรรมชาติ แบ่งออกเป็น การสังเกตแบบไม่เป็นทางการ เป็นการสังเกตที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และการสังเกตอย่างมีวัตถุประสงค์โดยจะกำหนดวัตถุประสงค์ในการสังเกตว่าจะสังเกตพฤติกรรมอะไรบ้าง และจะสังเกตเฉพาะพฤติกรรมที่ต้องการเท่านั้น ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าว ได้แก่ พฤติกรรมทางกาย พฤติกรรมทางเชาวน์ปัญญา และพฤติกรรมทางอารมณ์และสังคม

1.2 สังเกตในห้องทดลอง เมื่อต้องการศึกษาพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่ยากแก่การสังเกตได้ในสถานการณ์ธรรมดา จะต้องจัดสถานการณ์ในห้องทดลองโดยมีสถานการณ์เฉพาะที่ต้องการศึกษาร่วมกับสถานการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วสังเกตพฤติกรรมทางกระจกทางเดียวโดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว

2. การรายงานตนเอง หรือการสังเกตตนเอง เป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมภายในที่เป็นข้อมูลส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้สึก ทัศนคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง มักจะมีข้อจำกัดที่มีอคติส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่าการสังเกตจากผู้อื่น แต่บุคคลสามารถฝึกฝนการสังเกตด้วยตนเองให้ถูกต้องและมีระบบยิ่งขึ้นได้ทำให้บุคคลสามารถจำแนกสิ่งที่เขารู้ คิด หรือกระทำจากสิ่งที่เขาควรจะรู้สึก คิดหรือกระทำแล้วรายงานด้วยตัวเอง การรายงานตนเองนั้น จะมีแบบสังเกตที่เป็นลักษณะการเติมคำในช่องว่าง หรือมาตรประมาณค่าที่บุคคลสามารถบันทึกได้ตามความเหมาะสม

3. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดพฤติกรรมที่ใช้กันมานานและเป็นวิธีประเมินบุคลิกภาพวิธีหนึ่ง การสัมภาษณ์เป็นการได้รับข้อมูลจากคำพูดของผู้รับการสัมภาษณ์ถึงการกระทำของตนเอง และทำให้ผู้สัมภาษณ์สังเกตเห็นการทำทางเคลื่อนไหว คำพูดของผู้รับการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรจดบันทึกสิ่งเหล่านี้ไว้ด้วย การสัมภาษณ์มักจะใช้ในการสืบค้นข้อมูลที่สำคัญ เช่น ในการจ้าง การคัดเลือกและการกลั่นกรอง ประเมินผลงาน และในการให้คำปรึกษา เป็นต้น

4. การใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินพฤติกรรมในโรงเรียน และสถานที่อื่น ๆ ที่ต้องการให้ผู้ประเมิน ประเมิน คุณค่าเป็นระดับที่ต่อเนื่องกัน สามารถใช้เก็บรวบรวมพฤติกรรมได้รวดเร็วและประหยัดกว่าการสังเกตและการสัมภาษณ์ และสามารถเก็บข้อมูลที่ละเอียดละออได้ เสียเวลาและค่าใช้จ่ายน้อย

5. การใช้แบบทดสอบ แบบทดสอบทางจิตวิทยามักเป็นแบบทดสอบความสามารถที่มีคำตอบถูกและผิดแบบทดสอบเชาวน์ปัญญา ความถนัดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นมีการใช้แบบสอบถาม การสังเกตในห้องทดลอง และการสัมภาษณ์เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลที่เป็นแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคที่ใช้ในโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ ทฤษฎี และเทคนิคที่ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ประกอบด้วย กระบวนการกลุ่ม ขนาดของกลุ่ม ลักษณะในการเลือกสมาชิกในการเข้ากลุ่ม สภาพแวดล้อมในการฝึกอบรม เทคนิคที่ใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 กระบวนการกลุ่ม

กระบวนการกลุ่มเป็นกระบวนการที่บุคคลในกลุ่มมีความต้องการที่จะปรับปรุงและพัฒนาตนเอง โดยการให้บุคคลที่เป็นสมาชิกภายในกลุ่มได้มีการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันอย่างอิสระ โดยมีบรรยากาศที่อบอุ่น ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจและยอมรับตนเองและผู้อื่น มีแนวทางในการแก้ไขปัญหา มีการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง โดยมีผู้ให้คำปรึกษาคอยชี้แนะแนวทางไปในทางที่เหมาะสมตามเป้าหมายที่กลุ่มกำหนดไว้ (วัชร ทรัพย์มี 2550: 103-104; พัทธราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ 2550: 41-42) ซึ่งพัทธราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2557: 114-115) ได้กล่าวถึงกระบวนการกลุ่ม มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการเริ่มต้นกลุ่ม (Pregroup Stage) ก่อนเริ่มต้นทำกลุ่ม ผู้นำกลุ่มต้องมีการวางแผนเขียนโปรแกรมในการดำเนินการกลุ่ม ซึ่งประกอบไปด้วย ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาในการดำเนินการกลุ่ม วิธีการเตรียมสมาชิกกลุ่ม โดยคัดเลือกสมาชิกที่มีความสมัครใจในการเข้าร่วมกลุ่ม สถานที่ในการดำเนินการกลุ่ม ขนาดของกลุ่ม และระยะเวลาในการดำเนินการกลุ่มให้มีความเหมาะสม โดยมีการกำหนดบทบาทของสมาชิกกลุ่มและบทบาทของผู้นำกลุ่ม ดังนี้

1.1 บทบาทของผู้นำกลุ่ม มีเป้าหมายในกลุ่มที่ชัดเจน มีการสัมภาษณ์พิจารณาเลือกสมาชิกกลุ่มที่มีความสนใจในการเข้าร่วมกลุ่ม มีการฝึกทักษะจำเป็นเพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จ

1.2 บทบาทของสมาชิกกลุ่ม มีความต้องการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลง และพัฒนาตนเอง โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1.2.1 ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของกลุ่มอย่างเพียงพอ

1.2.2 บุคคลมีความเหมาะสมกับกลุ่มนี้

1.2.3 บุคคลสามารถเตรียมตัวในการเข้ากลุ่มได้เป็นอย่างดี มีความพร้อม มีความต้องการในการเข้าร่วมกลุ่ม มีทัศนคติที่ดีในเชิงบวกในการเข้าร่วมกลุ่ม

2. ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม (Initial Stage) เป็นการกำหนดทิศทางและการสำรวจกลุ่ม มีการทำความรู้จักและสำรวจความต้องการของสมาชิกกลุ่ม ในขั้นนี้สมาชิกได้เรียนรู้ถึงหน้าที่ของกลุ่ม การกำหนดเป้าหมายของตนเอง การทำความเข้าใจกับสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มรู้สึกสบายใจ ทำให้เกิดความไว้วางใจ และมีสัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่ม โดยบทบาทสำคัญของผู้นำกลุ่มในขั้นเริ่มต้นกลุ่ม มีดังนี้

2.1 การเป็นตัวแบบ (Modeling) ผู้นำกลุ่มต้องมีความคิด เจตคติ และพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่สมาชิกกลุ่ม ซึ่งผู้นำกลุ่มต้องวางแผนทางและโครงสร้างกลุ่มอย่างชัดเจน มีการควบคุมกลุ่มของตนเองให้ได้ เพื่อทำความเข้าใจสมาชิกในกลุ่มได้ง่ายขึ้น

2.2 การช่วยสมาชิกกำหนดเป้าหมาย (Helping Identify Goal) ผู้นำกลุ่มต้องสร้างแรงจูงใจ แรงบันดาลใจ และความท้าทายเพื่อให้สมาชิกให้ความร่วมมือในการเข้ากลุ่ม โดยมีเป้าหมายในกลุ่มที่ชัดเจนสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกกลุ่มอย่างชัดเจน

2.3 การแบ่งความรับผิดชอบ (The Division of Responsibility) เป็นการแบ่งความรับผิดชอบให้กับสมาชิกกลุ่มเพื่อให้กำหนดแนวทางและประสิทธิผลของกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

2.4 การกำหนดโครงสร้าง (Structuring) เป็นการสนับสนุนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นความคาดหวังให้กลุ่มเกิดการพัฒนาและลดความวิตกกังวลลง ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ในการทำกลุ่ม คือ ช่วยส่งเสริมเจตคติและพฤติกรรมภายในกลุ่ม แต่ในทางกลับกันโครงสร้างก็อาจขัดขวางพัฒนาการในกลุ่มได้

3. ขั้นการเปลี่ยนแปลง (Transition Stage) ก่อนการเริ่มต้นการทำงานในระดับลึกกับสมาชิกกลุ่ม ต้องผ่านขั้นการเปลี่ยนแปลงที่สมาชิกกลุ่มต้องเผชิญกับความวิตกกังวล กลไกการป้องกันตนเอง ความขัดแย้ง ความสงสัยในเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ผู้นำกลุ่มต้องช่วยให้สมาชิกเรียนรู้ในการจัดการกับสิ่งเหล่านี้ เพื่อนำไปเป็นขั้นตอนในการทำงานในขั้นต่อไป

4. ขั้นการทำงาน (Working Stage) เป็นขั้นตอนที่สมาชิกได้สำรวจตนเองได้อย่างลึกซึ้ง เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด เจตคติ และพฤติกรรมอย่างเหมาะสม โดยให้สมาชิกได้ทำพันธสัญญา เพื่อสำรวจปัญหาของตนเองและความสนใจในกระบวนการกลุ่ม เพื่อที่สมาชิก

ภายในกลุ่มจะได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันเพิ่มมากขึ้น ทำให้สมาชิกในกลุ่มกล้าที่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มเพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิดการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาตนเอง

5. ขั้นยุติกลุ่ม (Final Stage) ผู้นำกลุ่มต้องทำการสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม โดยการจัดการสิ่งที่ค้างคาใจ สอบถามความคิดเห็นและสิ่งที่เรียนรู้จากกลุ่ม มีการเสริมแรงเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีกำลังใจที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้จากกลุ่มไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันต่อไป

6. ขั้นการประเมินและติดตามผล (Follow-Up) ผู้นำกลุ่มต้องมีความรับผิดชอบในการประเมินผลในการดำเนินกลุ่ม เพื่อพัฒนาการจัดกลุ่มในครั้งต่อไป และมีการติดตามผลที่เกิดขึ้นกับสมาชิกในกลุ่ม

จากการศึกษากระบวนการกลุ่มในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการกลุ่มที่มีความเหมาะสมในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของผู้วิจัย มี 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ผู้วิจัยทำการคัดเลือกสมาชิกกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะที่มีเปอร์เซ็นต์ต่ำกว่า 25 ลงมา ที่มีความสนใจและมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ 2) ขั้นดำเนินการ เป็นขั้นที่ผู้วิจัยดำเนินการเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้เทคนิคของการให้คำปรึกษากลุ่มและการฝึกอบรมตามที่กำหนดไว้ และ 3) ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ผู้วิจัยมีการสรุปสิ่งที่ได้จากการเข้ากลุ่มในทุกครั้งที่ผ่านมา

2.2 ขนาดของกลุ่ม

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงขนาดของกลุ่มไว้ดังนี้

กมลรัตน์ กรีทอง (2545: 264-268) กล่าวว่า ขนาด เวลาและจำนวนครั้งในการจัดกลุ่มมีดังนี้

1. การเลือกสมาชิกกลุ่ม โดยสรุปแนวคิดของนักจิตวิทยาได้ว่า หลักการเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม คือ ต้องเข้ากลุ่มด้วยความสมัครใจ เต็มใจ มีปัญหาคล้ายคลึงกัน การให้สมาชิกมีความแตกต่างกันบ้าง เช่น มีทั้งเพศหญิงและเพศชายในกลุ่มเดียวกัน ไม่ควรให้คนที่เป็ญญาติและเพื่อนสนิทอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพราะต่างคนต่างรู้ปัญหาของอีกฝ่ายอยู่แล้ว อาจทำให้ไม่สามารถเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงออกมาได้ และไม่ควรรู้จักกันมาก่อน เหนียวอายมากเกินไปและปรับตัวยากเข้ากลุ่ม เพราะอาจทำให้กลุ่มไม่ประสบความสำเร็จ

2. ขนาดของกลุ่มควรมีจำนวนสมาชิกน้อยที่สุด 4 คน และไม่ควรมากกว่า 12 คน

3. ระยะเวลาและจำนวนครั้ง การให้คำปรึกษากลุ่มที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น ต้องให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น ระยะเวลาที่เหมาะสมจึงควรอยู่ระหว่าง 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที และอาจถึง 2 ชั่วโมงได้บ้าง โดยพบกันสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ทุกสัปดาห์ เป็นเวลา 6-7 ครั้ง หรือ 8-10 ครั้ง

4. การจัดสถานที่ ควรเป็นห้องที่เป็นสัดส่วนและมีขนาดพอเหมาะกับจำนวนสมาชิก และควรจัดเป็นวงกลมเพื่อให้สมาชิกทุกคนมองเห็นหน้ากัน อาจจัดเป็นเก้าอี้หรือนั่งพื้นก็ได้

5. ชนิดของกลุ่มควรจัดเป็น “กลุ่มแบบปิด” หมายถึง กลุ่มที่ไม่เปิดรับสมาชิกใหม่ อีกในระหว่างการดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม แม้จะมีสมาชิกลาออกจากกลุ่มก็ตาม เพราะการจัดกลุ่มใหม่จะทำให้มีปัญหาเรื่องความไว้วางใจและความสนิทสนม

ประทุม แป้นสุวรรณ (2545: 20) กล่าวว่า การกำหนดขนาดของกลุ่มจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกลุ่ม วัตถุประสงค์ของกลุ่ม การกำหนดพบกันในกลุ่มรวมถึง ลักษณะ และความรุนแรงของปัญหา ที่สมาชิกในกลุ่มนำเสนอ สมาชิกในกลุ่มวัยรุ่น หรือวัยผู้ใหญ่ กลุ่มอาจจะประมาณ 8- 10 คนถ้ากลุ่มมีขนาดใหญ่ขึ้น จะทำให้ความสัมพันธ์ของสมาชิกลดน้อยลง ดังนั้นขนาดของกลุ่มโดยทั่วไป จึงควรมีสมาชิกที่เพียงพอที่เกิดปฏิสัมพันธ์ให้สมาชิกมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างหลากหลาย

วัชร ทรัพย์มี (2550: 115) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่ม ควรมีสมาชิกประมาณ 6- 8 คน แต่ถ้าเป็นเด็กควรมีสมาชิกน้อยกว่านี้ การมีสมาชิกมากเกินไป จะทำให้ผู้รับบริการแต่ละคน ไม่มีโอกาสสำรวจปัญหาของตนเองอย่างเพียงพอ และให้ผู้บริการปรึกษาไม่สามารถสังเกตพฤติกรรม และให้ความช่วยเหลือสมาชิกแต่ละคนได้อย่างทั่วถึง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าขนาดของกลุ่มโดยทั่วไปควรมีสมาชิก 4-12 คน หากมากเกินไปอาจทำให้สมาชิกแตกเป็นกลุ่มย่อยได้และจะทำให้ผู้รับบริการปรึกษาแต่ละคนไม่มีโอกาสสำรวจปัญหาของตนเองอย่างเพียงพอ สมาชิกในกลุ่มควรมีสมาชิกที่เพียงพอที่จะทำให้ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างหลากหลาย ซึ่งในการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน เพื่อให้สมาชิกได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในเรื่องราวที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม

2.3 ลักษณะในการเลือกสมาชิกในการเข้ากลุ่ม

นักวิชาการได้กล่าวถึงลักษณะในการเลือกสมาชิกในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไว้ดังนี้

ทรอทเซอร์ (พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ 2557: 27; อ้างอิงจาก Trotzer.1999: 358) กล่าวว่า ผู้นำกลุ่มควรเลือกสมาชิกกลุ่มที่มีสมัครใจ และสมาชิกที่ผู้ให้คำปรึกษามีความรู้สึกว่ากระบวนการกลุ่มสามารถช่วยเหลือเขาได้

พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2557: 27) กล่าวว่า เพศมีความสำคัญในการจัดกลุ่ม โดยการจัดกลุ่มนั้นควรมีการคละกลุ่มทั้งเพศชายและหญิงนั้นควรจะเป็นกลุ่มวัยรุ่นจึงจะเหมาะสม เป็นการจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ทำให้สมาชิกกลุ่มได้มีโอกาสเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

วัชร ทรัพย์มี (2550: 114) กล่าวว่า อายุมีความสำคัญในการจัดกลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาควรเลือกผู้รับบริการที่มีอายุและความสามารถในการสื่อสารภาษาที่ใกล้เคียงกัน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันในกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มควรมีประมาณ 6-8 คน การมีสมาชิกในกลุ่มมากเกินไป จะทำให้ผู้ให้บริการปรึกษาไม่สามารถดูแลและให้ความช่วยเหลือสมาชิกแต่ละคนได้อย่างทั่วถึง

จากการศึกษาลักษณะในการเลือกสมาชิกในการเข้ากลุ่มการเสริมสร้างจิตสาธารณะต้องมีความคล้ายคลึงกัน อาทิเช่น การมีค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา มีความต้องการและความสนใจในการเข้าร่วมกลุ่ม และมีอายุที่คล้ายคลึงกัน รวมถึงต้องมีเพศที่แตกต่างกัน เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีการเรียนรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ร่วมกันในกลุ่มได้อย่างเหมาะสมและมีความหลากหลาย

2.4 สภาพแวดล้อมในการฝึกอบรม

การเสริมสร้างจิตสาธารณะนั้น ต้องมีการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะสูงสุด ดังคำกล่าวของโกศล มีคุณและคณะ (2557: 123-126) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่มีความเหมาะสมจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีสมาธิในการทำกิจกรรม ซึ่งการฝึกอบรมควรมีระยะเวลาที่แน่นอน และสถานที่ให้บริการนั้นต้องมีความเป็นสัดส่วนมีแสงสว่างเพียงพอ มีความสะอาดเรียบร้อย

2.5 เทคนิคที่ใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการให้คำปรึกษาและการฝึกอบรมมาใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีดังต่อไปนี้

1. เทคนิคเกม (Game Technique) เป็นเทคนิคของเกมเพื่อสร้างการเรียนรู้ โดยมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเรียนหรือการทำงาน จัดขึ้นเพื่อให้บุคคลเกิดความคิดและความเข้าใจ มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ก่อให้เกิดทักษะใหม่ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยมีลักษณะกิจกรรมจะเน้นความรู้ความเข้าใจเฉพาะตน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ โดยใช้คำอธิบาย แบบสอบถาม การเฉลย หรือ ข้อสรุปที่ได้จากการเล่นเกม ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (รสสุคนธ์ มกรมณี 2549: 9)

2. เทคนิคตัวแบบ (Modeling Technique) เป็นเทคนิคที่มาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา ที่กล่าวถึง การเรียนรู้จากตัวแบบที่เป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิด หรือตัวแบบที่เป็นสถานที่จริง จะช่วยให้บุคคลมีประสบการณ์เชิงบวก ก่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่ายยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และสามารถยับยั้งหรือลดพฤติกรรมเชิงลบให้น้อยลงได้ (เดมศักดิ์ คทวนิช 2546: 193-194; สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2556: 50)

3. เทคนิคการกำหนดข้อดี ข้อเสีย (Listing Advantage and Disadvantage Technique) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการสำรวจความเชื่อของสมาชิกกลุ่ม โดยการเล่าถึงข้อดีและข้อเสียของความเชื่อหรือพฤติกรรมของตนเอง เพื่อแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน ทำให้บุคคลลดความรู้สึกกังวลกับความเชื่อที่บิดเบือน และสามารถพัฒนาตนเองได้ (Corey. 2004: 240-255; ดวงมณี จงรักษ์ 2549: 241)

4. เทคนิคการฝึกการแสดงออกอย่างเหมาะสม (Assertive Training Technique) เป็นเทคนิคที่เพิ่มความสามารถของบุคคลให้มีการแสดงออกตามสถานการณ์ที่เป็นอยู่ได้อย่างเป็นธรรมชาติและสามารถจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในเชิงบวก (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2556: 133)

5. เทคนิคการมอบหมายงาน (Homework Assignment Technique) เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้ฝึก เช่น การลดความกังวลอย่างเป็นระบบ การฝึกทักษะกล้าแสดงออก การบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น โดยผู้นำกลุ่มได้รับมอบหมายงานให้นำไปปฏิบัติในกลุ่มหรือปฏิบัตินอกกลุ่มก็ได้ และในการเริ่มต้นอาจมีการพูดคุยและอภิปรายผลถึงงานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ 2557: 172)

6. เทคนิคการแสดงการไม่ยอมรับ (Rejection Technique) เป็นการแสดงออกเมื่อบุคคลมีความคิดเห็นที่ผิดไปจากความเป็นจริง หรือการแสดงออกที่พ้อผันเกินไป เพื่อให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดใหม่ (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภาและวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา 2556: 25)

7. เทคนิคบทบาทสมมติ (Role Playing Technique) เป็นเทคนิคที่ทำให้บุคคลสามารถแสดงบทบาทให้มีความสมจริง ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน โดยการใช้บทบาทสมมติจากตัวแบบและสังคมที่มีความหลากหลาย ทำให้สมาชิกมีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องราวในการแสดงบทบาทสมมติมากยิ่งขึ้น (สมคิด บางโม 2544: 85-93; พัทธภรณ์ ศรีสวัสดิ์ 2557: 148)

8. เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening Technique) เป็นการแสดงความใส่ใจในคำพูดและความรู้สึกของผู้พูดที่แสดงออกมาทั้งด้วยคำพูดหรือท่าทาง น้ำเสียง และการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยความใส่ใจ โดยการสบตากับผู้พูดด้วยสายตาที่เป็นมิตร มีความเป็นกันเอง รับฟังเรื่องราวอย่างตั้งใจ จะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาที่ผู้พูดต้องการสื่อสารออกมา ทั้งคำพูดที่แสดงให้เห็นถึงความคิดและความรู้สึกได้อย่างชัดเจนมากขึ้น (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ 2557: 43)

9. เทคนิคการสะท้อน (Reflection Technique) เป็นการที่ผู้นำกลุ่มมีความเข้าใจความรู้สึกของสมาชิก โดยการฟังในสิ่งที่สมาชิกพูด แล้วทำการสื่อสารออกมาอย่างชัดเจน เพื่อให้สมาชิกได้ทราบถึงอารมณ์และความรู้สึกของตนเองมากขึ้น ประจวบกับผู้นำกลุ่มเป็นกระจกที่สะท้อนตัวตนของสมาชิกภายในกลุ่ม (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ 2557: 45-46)

10. เทคนิคการทำให้เกิดความเข้าใจที่กระจ่างชัด (Clarification Technique) เป็นเทคนิคที่บุคคลพยายามดึงเอาปัญหาที่ซ่อนเร้นอยู่ ไม่ว่าจะเป็นความคิด ความรู้สึก และความขัดแย้งต่าง ๆ ออกมาเปิดเผย เพื่อลดความสับสนในใจลง เพิ่มความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ 2557: 44)

11. เทคนิคเน้นความเข้าใจโดยอยู่กับสภาพเหตุการณ์ปัจจุบัน (Being Here Technique) เป็นเทคนิคที่เปิดโอกาสให้บุคคลสามารถคิดและตระหนักรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้มีความเข้าใจในสถานการณ์ปัจจุบัน (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภาและวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา 2556: 104)

12. การตั้งคำถาม (Questioning Technique) เป็นการช่วยให้บุคคลมีการแลกเปลี่ยนความคิดและความรู้สึกที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน ทำให้บุคคลเกิดความเข้าใจในเรื่องราวตรงกัน ซึ่งนำไปสู่การสำรวจตนเอง โดยการตั้งคำถามนั้น ควรตั้งคำถามปลายเปิดมากกว่าปลายปิด และไม่ควรตั้งคำถามมากจนเกินไป จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกอึดอัดและเหมือนถูกคุกคาม เพราะ อาจมีผลต่อบรรยากาศระหว่างบุคคลได้ (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ 2557: 44)

13. การทำสัญญาเงื่อนไข (Contingency Contract) เป็นเทคนิคที่มีการทำสัญญาเพื่อวางเงื่อนไขกับพฤติกรรมที่แสดงออกมา โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชิงบวกนั้น มีการวางเงื่อนไขโดยให้รางวัลเมื่อทำได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีการกำหนดช่วงเวลาสำหรับพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้สำเร็จ (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ 2557: 148)

14. เทคนิคการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement Technique) เป็นการเสริมแรงซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดพฤติกรรมในเชิงบวกมากขึ้น โดยพฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงนั้นมีความถี่เพิ่มขึ้น ถ้าบุคคลได้รับคำชมเชยหรือรางวัลในการแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง พฤติกรรมนั้นย่อมมีโอกาสดำเนินการได้อีกด้วย (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2556: 34; พัทธภรณ์ ศรีสวัสดิ์ 2557: 148)

14. เทคนิคการสรุป (Summarizing Technique) เป็นการรวบรวมความคิดและสาระที่เป็นประเด็นสำคัญให้มีความเชื่อมโยงกัน โดยใช้คำพูดที่สั้น กระชับ และได้ใจความ เพื่อนำไปสู่การยุติการสนทนาหรือต้องการเปลี่ยนแปลงความคิดความสนใจจากสมาชิกคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ 2557: 45)

จากเทคนิคการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีการใช้เทคนิคที่มีความหลากหลาย ประกอบด้วย เทคนิคเกม เทคนิคตัวแบบ เทคนิคการกำหนดข้อดีข้อเสีย เทคนิคการกล้าแสดงออก เทคนิคการมอบหมายงาน การแสดงการไม่ยอมรับ เทคนิคบทบาทสมมติ การฟังอย่างตั้งใจ การสะท้อน เทคนิคการทำให้เกิดความเข้าใจที่กระจ่างชัด เทคนิคเน้นความเข้าใจโดยอยู่กับสภาพเหตุการณ์ปัจจุบัน การตั้งคำถาม การทำสัญญาเงื่อนไข การเสริมแรงทางบวก และการสรุป

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

นักวิชาการได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเสริมสร้างจิตสาธารณะมีดังนี้

กฤษณ์ พวงพันธ์ (2552: 95) ได้ทำการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านตาอุดโดยใช้กลยุทธ์การอบรมคุณธรรมจริยธรรม และกลยุทธ์การเสริมแรงโดยการชมเชย มอบรางวัล และประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ ทำให้นักเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ ทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยเพิ่มมากขึ้น ทำให้นักเรียนมีการดูแลสุขภาพสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความสะอาด มีการดูแลสุขภาพทรัพย์สินของโรงเรียน เพื่อให้สามารถใช้งานต่อไป อีกทั้งทางโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการประกวดวินัยดีมีสุข เพื่อให้นักเรียนมีความตระหนักในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ทำให้

สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการส่งเสริมจิตสาธารณะด้วยการประกวดห้องเรียนสะอาด เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการช่วยกันดูแลรักษาห้องเรียนของตนเองให้น่าอยู่ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้งานห้องเรียนนี้ต่อไป

จิราวรรณ กองทุ่งมน (2553: 74) ได้ทำการพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังเข้าร่วมพัฒนาโปรแกรมจิตสาธารณะ นักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภะรัฐ ยอดระบำ (2554: 43) ได้ทำการศึกษาปัจจัยด้านครอบครัวและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 500 คน ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากบิดามารดา สุขภาพจิตดี และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสาธารณะ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุรัชย์ ศรีจาด (2554: 78-79) ที่ได้ทำการพัฒนาจิตสาธารณะด้านการบำเพ็ญประโยชน์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองโน (คุรุราษฎร์พัฒนา) อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา โดยการสร้างความตระหนักและการนิเทศภายใน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาจิตสาธารณะด้านการบำเพ็ญประโยชน์ มีการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองสูงขึ้น สามารถทำงานของตนเองเสร็จทันระยะเวลาที่กำหนด มีการบำรุงรักษาของใช้ส่วนรวมเป็นอย่างดี

อัญชลิกา ผิวเพชร (2554: 105) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสาธารณะ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและการสอนของครูมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อจิตสาธารณะ และความฉลาดทางอารมณ์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสาธารณะ

ธัญญาภัทร์ เลิศจันทรางกูรและจิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์ (2556: 43) ที่ได้ทำการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 19 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะมีค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะโดยภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ด้านการใช้ ด้านการถือเป็นหน้าที่ และด้านการเคารพสิทธิ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาจิตสาธารณะโดยการใช้กลยุทธ์การฝึกอบรม กลยุทธ์การเสริมแรงโดยการชมเชย มอบรางวัล และประชาสัมพันธ์ รวมถึงการบำเพ็ญประโยชน์ จะช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงทำการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยการบูรณาการเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มและเทคนิคการฝึกอบรมเข้าด้วยกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 732 คน (จำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี)

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 1	246
มัธยมศึกษาปีที่ 2	246
มัธยมศึกษาปีที่ 3	240
รวม	732

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีการเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็นสองส่วน ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจิตสาธารณะและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ มีดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจิตสาธารณะ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 732 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างได้ตอบ

แบบสอบถามครบถ้วนสมบูรณ์ทุกข้อ จึงทำให้เหลือกลุ่มตัวอย่างจำนวน 721 คน คิดเป็นร้อยละ 98.63

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่มีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะต่ำกว่าเปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 ลงมา และมีความสมัครใจในการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ มีจำนวน 8 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. แบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.1 ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2546: 2-3) นันทวัฒน์ ชุนชี (2546: 4) และเชษฐา หนูรุ่น (2551: 4) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.2 การสร้างแบบสอบถามจิตสาธารณะให้มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ โดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 5 ระดับ ประกอบด้วย ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ

1.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาตามนิยามศัพท์เฉพาะ จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท

1.4 การนำแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยา จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาตามนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วผู้วิจัยนำข้อคำถามของแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ได้ข้อคำถามจำนวน 53 ข้อ

1.5 การนำแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี สาขาวัดพระพุทธรูปราชวรมหาวิหาร จำนวน 100 คน แล้วนำแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item - Total Correlation) ทำให้ได้ข้อคำถามจำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.21-0.53 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้

สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของครอนบาค ซึ่งแบบสอบถามจิตสาธารณะโดยภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.88

1.7 การนำแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นฉบับที่ได้ปรับปรุงและแก้ไขอย่างสมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี โดยคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ได้จำนวน 721 ชุด จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพื้นฐานเพื่อนำมาศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.8 การนำแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปใช้ในการทดสอบก่อนและหลังเข้าร่วมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Samples) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยต่อไป

ตัวอย่างแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง

ขอให้นักเรียนอ่านข้อความเกี่ยวกับสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อความนั้น ๆ ถ้าเกิดสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นนั้น นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร ขอให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแบ่งเป็นระดับการปฏิบัติดังนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นทุกครั้ง
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นบ่อยครั้ง
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นบางครั้ง
ปฏิบัตินานๆครั้ง	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นนาน ๆ ครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	นักเรียนไม่เคยปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นเลย

ตัวอย่างข้อคำถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อ	คำถาม	ลักษณะการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บ่อย ครั้ง	ปฏิบัติ บาง ครั้ง	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
1	ก่อนออกจากห้องเรียนข้าพเจ้าจะปิดประตูให้สนิทเพื่อเป็นการประหยัดแอร์					
17	เมื่อพบว่าโต๊ะ – เก้าอี้ ในห้องเรียนชำรุดเสียหายข้าพเจ้าจะแจ้งคุณครูทันที					
36	ข้าพเจ้าปิดเสียงโทรศัพท์ไว้ตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่ในห้องเรียนหรือสถานที่ต่างๆในโรงเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีการให้คะแนนแบ่งออกเป็น 5 ค่า ตามระดับความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม และทิศทางของข้อคำถาม ดังนี้

ระดับความถี่	คะแนนในข้อความทางบวก	คะแนนในข้อความทางลบ
ปฏิบัติทุกครั้ง	5	1
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	4	2
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	3	3
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	2	4
ไม่เคยปฏิบัติ	1	5

เกณฑ์การแปลความหมายแบบสอบถาม

การแปลความหมายของแบบสอบถามของการวิจัยในครั้งนี้คิดจากค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มาทำการหาค่าเฉลี่ยมี 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50 – 5.00	หมายความว่า มีจิตสาธารณะระดับสูงมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 – 4.49	หมายความว่า มีจิตสาธารณะระดับสูง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 – 3.49	หมายความว่า มีจิตสาธารณะระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายความว่า มีจิตสาธารณะระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.49	หมายความว่า มีจิตสาธารณะระดับต่ำมาก

2. โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนในการสร้างโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

2.2 สร้างโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกำหนดประเด็นการสนทนาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเวลาในการเข้าร่วมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ จำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที

2.3 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาตามนิยามศัพท์เฉพาะ จากนั้นผู้วิจัยนำโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท

2.4 การนำโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาตามนิยามศัพท์เฉพาะ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66-1.00 แล้วผู้วิจัยนำโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมาทำการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปทำการทดลองใช้ (Try-Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีสาขาวัดพระพุทธบาณราชรวมหาวิหาร จำนวน 8 คน เพื่อทำการปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมให้มีคุณภาพเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างก่อนนำไปทดลองจริงต่อไป

2.5 การนำโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปทดลองจริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรีที่มีค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และมีความสนใจที่จะเข้าร่วมพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 8 คน

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบ One Group Pretest – Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตน์และองอาจ นัยวัฒน์. 2551: 34) ซึ่งมีแบบแผนการทดลอง ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
A	T_1	X	T_2

ความหมายของสัญลักษณ์

เมื่อ	A	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
	T_1	แทน	ทดสอบก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ
	X	แทน	โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ
	T_2	แทน	ทดสอบหลังเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

วิธีการดำเนินการทดลอง

1. ระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีจำนวน 732 คน ทำแบบสอบถามจิตสาธารณะ แล้วผู้วิจัยทำการตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยทำการหาค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมของจิตสาธารณะ จากนั้นนำค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะโดยภาพรวมมาทำการหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.33 ลงมา แล้วทำการสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ จำนวน 8 คน

2. ระยะการทดลอง ผู้วิจัยนำโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ห้องแนะแนวของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 8 ครั้ง

3. ระยะหลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คนตอบแบบสอบถามจิตสาธารณะ ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะครั้งสุดท้าย

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจิตสาธารณะทั้งก่อนและหลังการเสริมสร้างจิตสาธารณะมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตามวิธีการทางสถิติต่อไป

ตาราง 3 โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	เทคนิคที่ใช้
1	การปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้นำกลุ่มกับสมาชิกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย และไว้วางใจซึ่งกันและกัน 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทุกคนได้ทราบวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา กฎระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม และผู้นำกลุ่ม ตลอดจนจำนวนครั้ง สถานที่ให้คำปรึกษา 3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษา 4. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงความหมาย ความสำคัญของการพัฒนาจิตสาธารณะ	เทคนิคสมาชิกรอบวง กิจกรรมเอ่ยชื่อ (Name Circle Technique) เทคนิคเกมส์สัตว์ที่ชื่นชอบ (Favorite Animal Game Technique) เทคนิคเกมส์ (Game Technique)
2	จิตสาธารณะด้านการใช้กิจกรรมของส่วนรวมร่วมกันรักษา	เพื่อให้สมาชิกกลุ่มรู้จักวิธีการใช้และการดูแลรักษาสาธารณสมบัติอย่างรู้คุณค่าพร้อมทั้งนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	เทคนิคตัวแบบ (Modeling Technique)
3	จิตสาธารณะด้านการใช้กิจกรรมเรารักษ์โรงเรียน	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มตระหนักถึงพฤติกรรมที่แสดงออกและให้ความสำคัญในการใช้ของส่วนรวม 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทราบลักษณะของการใช้สาธารณะสมบัติในโรงเรียน	เทคนิคการกำหนดข้อดีข้อเสีย (Listing Advantage and Disadvantage)

~μ|μ(ŝ)°

$\sharp '$ š,	$\acute{A} ^{\circ}\acute{E}^{\circ}\acute{S}$ $a' \sim \text{TM} \gg \acute{Z} ^3 - \{$	$\acute{A}\acute{s}\ddot{\epsilon} \cdot \ddot{\epsilon}$
4 < · ~ - μ > μ - 3 · „ · < „ η α — o ^ε i š ~ · „ α „ μ ž' · • Ä œ „ μ šîμ~μ α € „ ' ³ $\acute{A}$ · , ¥ · š , $\acute{E}$ „ î $\acute{A} ^{\circ}\acute{E}^{\circ}\acute{A} \textcircled{R} o - \alpha$ $ ' \cdot \ddot{Y} \cdot — \cdot^{\circ} \cdot \sim n^{\circ} \textcircled{R}$ $^{\circ} \mu - \mu \cdot n^a \nexists \acute{A} \textcircled{R} \text{''}^{\circ} \circ$ Ä <	$\acute{A} ^{\circ}\acute{E}^{\circ}\acute{A} \textcircled{R} o - \alpha$ $\acute{A}\acute{s}\ddot{\epsilon} \cdot \ddot{\epsilon}$ $\hat{A} - — \acute{S}^{\circ} \circ$ $\acute{A} \textcircled{R} \alpha \mu^3 -$ Assertive Trai Technique)	$\acute{A}\acute{s}\ddot{\epsilon} \cdot \ddot{\epsilon}$ $\hat{A} - — \acute{S}^{\circ} \circ$ $\acute{A} \textcircled{R} \alpha \mu^3 -$ Assertive Trai Technique)
5 < · ~ - μ > $\mu o - \mu^{\beta} \epsilon$ „ · < „ ^o $\mu - \mu i'$ - n ^a œ ^a α	$\acute{A} ^{\circ}\acute{E}^{\circ}\acute{A} \textcircled{R} o - \alpha \mu$ $\acute{A}\acute{s}\ddot{\epsilon} \cdot \ddot{\epsilon}$ $\tilde{A} \acute{S} \acute{A} , \nexists \alpha \hat{A} \text{''}^3 \cdot$ $ - \mu \alpha \mu ^{\text{TM}} \acute{S} \hat{I} \mu , \acute{A} ^{\text{TM}}$ $\acute{A} \textcircled{R} \alpha \mu^3 - \alpha$ $\acute{A} ^{\circ}\acute{E}^{\circ}\acute{A} \textcircled{R} o - \alpha $ $ ' \cdot \ddot{Y} \cdot — \cdot^{\circ} \cdot \sim n^{\circ} \sim \epsilon$	$\acute{A}\acute{s}\ddot{\epsilon} \cdot \ddot{\epsilon}$ $\acute{S} \mu$ Homework Assignment

ตาราง 3 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	เทคนิคที่ใช้
6	จิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิของตนและผู้อื่น กิจกรรมนี้ของฉัน นั้นของเธอ	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมโดยการแสดงออกของตนเองและผู้อื่นถึงการใช้ของส่วนรวม หรืออยู่ร่วมกันในสถานศึกษา การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน และไม่ปิดโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มรู้ถึงการเคารพสิทธิของตนเองต่อสาธารณะสมบัติที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มไม่หยิบของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต เข้าแถวรอคิวเมื่อรับใบงาน หรือสิ่งของจากคุณครู การรู้จักแบ่งปันของใช้ส่วนรวมให้กับเพื่อนและผู้อื่น การปิดเสียงโทรศัพท์ เมื่ออยู่ในห้องเรียน เพื่อไม่เป็นการรบกวนผู้อื่น และการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	เทคนิคการแสดงการไม่ยอมรับ (Rejection Technique) เทคนิคบทบาทสมมติ (Role Playing Technique) เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ (Social Modeling Technique)

ตาราง 3 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	เทคนิคที่ใช้
7	จิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิของตนและผู้อื่น กิจกรรมนี้ของฉันนั้นของเธอ	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มตระหนักถึงการเคารพสิทธิของผู้อื่น 2. เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างรู้ถึงสิทธิของตนเองต่อสาธารณะสมบัติมากขึ้น	เทคนิคการฟังอย่างใส่ใจ (Active Listening Technique) เทคนิคสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling Technique) เทคนิคการทำให้เกิดความเข้าใจที่กระจ่างชัด (Clarification Technique) เทคนิคเน้นความเข้าใจ โดยอยู่กับสภาพเหตุการณ์ปัจจุบัน (Being here Technique)
8	การปัจฉินิเทศ	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ทบทวน แสดงความคิดเห็น และสรุปประสบการณ์ที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มรวมทั้งให้สมาชิกกลุ่มได้ให้กำลังใจซึ่งกันและกันหลังจากได้ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเข้ารับคำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ 2. เพื่อให้ผู้เข้ารับคำปรึกษากลุ่มได้พัฒนาจิตสาธารณะของตนเองเพิ่มมากขึ้น 3. เพื่อยุติการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	เทคนิคการฟัง (Listening Technique) เทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning Technique) เทคนิคการทำสัญญาเงื่อนไข (Contingency Contract Technique) เทคนิคการสะท้อน (Reflection Technique) เทคนิคการสรุป (Summarizing Technique)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัยจากทางบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี เพื่อให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 732 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจิตสาธารณะในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วทำการคัดเลือกนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะที่มีค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ต่ำกว่า 25 ลงมา แล้วสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ จำนวน 8 คน
2. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ โดยก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะครั้งแรกให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม และหลังเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม เพื่อนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. การศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการใช้สถิติพื้นฐาน (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. การเปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Samples)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.1 สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
 - 3.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่
 - 3.2.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้สูตรการวัดดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)
 - 3.2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับภาพรวม (Item-Total Correlation) ซึ่งหาได้จากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Coefficient Correlation)

3.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจิตสภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หาได้จากสูตรสัมประสิทธิ์ของแอลฟาของครอนบาค (Coefficient Cronbach's Alpha)

3.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Samples)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
M	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MD	แทน	ผลต่างของค่าเฉลี่ย
t	แทน	ค่าสถิติที
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 2 การศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลจำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดัง

ตาราง 3

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (n=721)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	305	42.31
หญิง	416	57.69
รวม	721	100.00
2. อายุ		
13 ปี	248	34.40
14 ปี	242	33.60
15 ปี	231	32.00
รวม	721	100.00
3. ระดับชั้น		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	245	34.00
มัธยมศึกษาปีที่ 2	240	33.30
มัธยมศึกษาปีที่ 3	236	32.70
รวม	721	100.00

จากตาราง 4 จำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.69 และคิดเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 42.31 ส่วนใหญ่มีอายุ 13 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.40 รองลงมาคือ อายุ 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.60 และอายุ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.00 และส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 34.00 รองลงมาคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 33.30 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 32.70 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีการใช้ค่าสถิติพื้นฐาน (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และระดับ ดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น (n=721)

จิตสาธารณะ	M	S.D.	ระดับ
ด้านการใช้ของส่วนรวม	3.59	0.46	สูง
การถือเป็นหน้าที่	3.52	0.57	สูง
การเคารพสิทธิ	3.54	0.34	สูง
รวม	3.55	0.36	สูง

จากตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนมีจิตสาธารณะโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การใช้ของส่วนรวมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.59 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 รองลงมาคือ การเคารพสิทธิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.34 และการถือเป็นหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.52 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมการเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยภาพรวม ผู้วิจัยมีการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นด้วยการวิเคราะห์การแจกแจงเป็นโค้งปกติ (Normality Test) ด้วยสถิติ Shapiro-Wilk มีค่า p อยู่ระหว่าง .08-.98 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ จึงสามารถวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Samples) ดังตาราง 6-7

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น (n=8)

จิตสาธารณะ	ก่อนเข้าร่วมการเสริมสร้าง			หลังเข้าร่วมการเสริมสร้าง		
	จิตสาธารณะ			จิตสาธารณะ		
	M	S.D.	ระดับ	M	S.D.	ระดับ
ด้านการใช้ของส่วนรวม	3.71	0.26	สูง	4.35	0.45	สูง
การถือเป็นหน้าที่	3.53	0.62	สูง	4.07	0.54	สูง
การเคารพสิทธิ	3.99	0.42	สูง	4.24	0.42	สูง
รวม	3.74	0.38	สูง	4.22	0.42	สูง

จากตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของจิตสาธารณะโดยภาพรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ก่อนเข้าร่วมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะเท่ากับ 3.74 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 อยู่ในระดับสูง หลังเข้าร่วมการเสริมสร้างจิตสาธารณะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42 อยู่ในระดับสูง โดยหลังเข้าร่วมการเสริมสร้างจิตสาธารณะนักเรียนมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

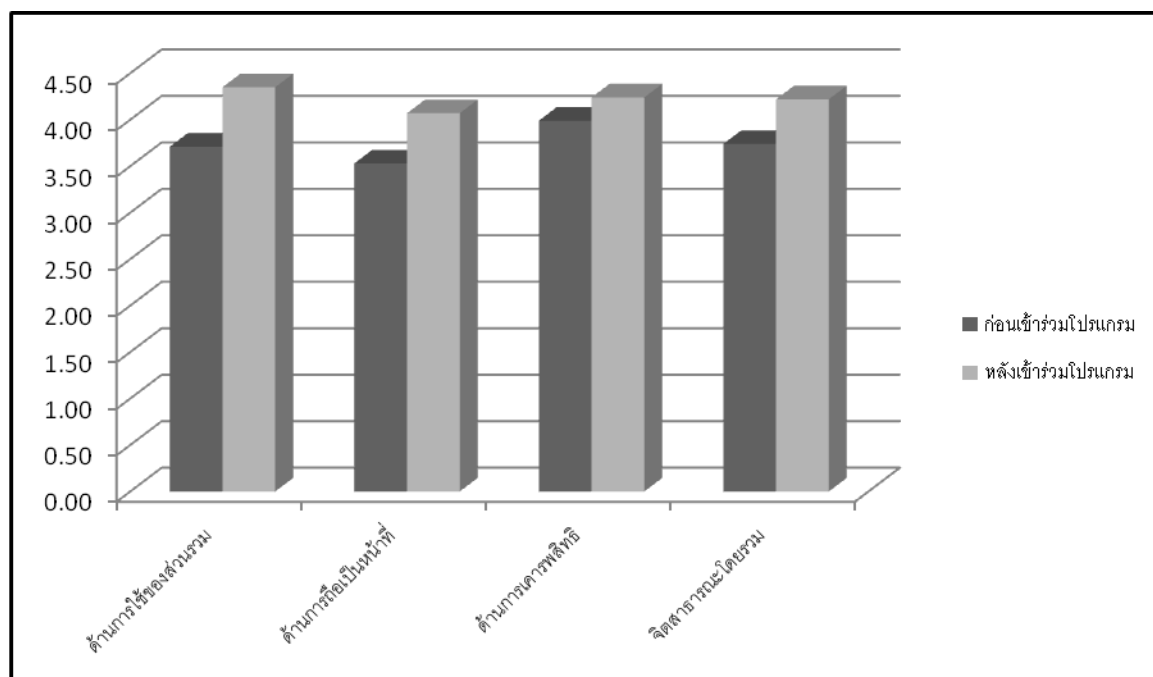
ตาราง 7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและ
หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ (n=8)

จิตสาธารณะ	ก่อนเข้าร่วม		หลังเข้าร่วม		MD	t	p
	การเสริมสร้าง		การเสริมสร้าง				
	M	S.D.	M	S.D.			
การใช้ของส่วนรวม	3.71	0.26	4.35	0.45	0.64	5.02**	.00
การถือเป็นหน้าที่	3.53	0.62	4.07	0.54	0.54	5.11**	.00
การเคารพสิทธิ	3.99	0.42	4.24	0.42	0.25	3.47**	.00
รวม	3.74	0.38	4.22	0.42	0.48	6.15**	.00

**p<.01

จากตาราง 7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยภาพรวมและทุกด้าน ประกอบด้วย การใช้ของส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ และการเคารพสิทธิมีความแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะนักเรียนมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะโดยภาพรวมและรายด้านสูงกว่าก่อนการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

คำถามการวิจัย

1. นักเรียนมีจิตสาธารณะโดยรวมและรายด้านเป็นอย่างไร
2. โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะสามารถพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้หรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 732 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจิตสาธารณะ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 732 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามครบถ้วนสมบูรณ์ทุกข้อ จึงทำให้เหลือกลุ่มตัวอย่างจำนวน 721 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 98.63
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่มีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และมีความสมัครใจในการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ มีจำนวน 8 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.1 ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

1.2 การสร้างแบบสอบถามจิตสาธารณะให้มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ โดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 5 ระดับ ประกอบด้วย ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้งและไม่เคยปฏิบัติ

1.3 การนำแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ แล้วผู้วิจัยนำข้อคำถามของแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้ข้อคำถามจำนวน 53 ข้อ

1.5 การนำแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี สาขาวัดพระพุทธรบาทราชวรมหาวิหาร จำนวน 100 คน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.21-0.53 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามจิตสาธารณะโดยภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.88

1.7 การนำแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นฉบับที่ได้ปรับปรุงและแก้ไขอย่างสมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี

1.8 การนำแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปใช้ในการทดสอบก่อนและหลังเข้าร่วมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Samples) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยต่อไป

2. โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2 สร้างโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกำหนดประเด็นการสนทนาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ

2.3 การนำโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยา จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาตามนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้เหมาะสม

2.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีสาขาวัดพระพุทธรูปมหาธรรมาหาร จำนวน 8 คน

2.5 การนำโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปทดลองจริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรีที่มีค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และมีความสนใจที่จะเข้าร่วมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ จำนวน 8 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัยจากทางบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี เพื่อให้ให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 721 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจิตสาธารณะในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการคัดเลือกนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะที่มีเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ต่ำกว่า 25 ลงมา แล้วสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ จำนวน 8 คน

3. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ โดยก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะครั้งแรกให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม และหลังเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม เพื่อนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. การศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้สถิติพื้นฐาน (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การเปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนและหลังการเข้าร่วมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Samples)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

3.2.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้สูตรวัดดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

3.2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับภาพรวม (Item-Total Correlation) ซึ่งหาได้จากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Coefficient Correlation)

3.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หาได้จากสูตรสัมประสิทธิ์ของแอลฟาของครอนบาค (Coefficient Cronbach 's Alpha)

3.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Samples)

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาจิตสาธารณะโดยภาพรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การใช้ของส่วนรวมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M=3.59$) รองลงมาคือ การเคารพสิทธิ ($M = 3.54$) และการถือเบ็ดหน้า ($M=3.52$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนและหลังการเข้าร่วมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า หลังเข้าร่วมการเสริมสร้างจิตสาธารณะนักเรียนมีค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะโดยภาพรวมและทุกด้าน ประกอบด้วย การใช้ของส่วนรวม การถือเบ็ดหน้า และการเคารพสิทธิ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนมีจิตสาธารณะโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 ซึ่งอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เป็นเพราะ ทางโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนและมีกิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระเบียบประวัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่มีสถานภาพครอบครัวที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ทำให้ครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมนักเรียน เมื่อนักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่จากครอบครัว โดยได้รับความรักความอบอุ่นในครอบครัวอย่างเต็มที่ ครอบครัวมีการสนับสนุนให้นักเรียนสามารถคิดและตัดสินใจในการดำเนินชีวิตของตนเอง และจากการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า ครอบครัวของ

นักเรียนมีการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี มีการยอมรับและให้เกียรติผู้อื่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่ และมีการแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างเหมาะสม มีการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และซึมซับการกระทำและพฤติกรรมจากครอบครัว ทำให้นักเรียนมีการเลียนแบบ และแสดงพฤติกรรมเหมือนสมาชิกในครอบครัว จึงทำให้นักเรียนมีจิตสำนึกอยู่ในระดับสูง ดังคำกล่าวของประณต คำจิม (2549: 355) ที่กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว ทำให้เด็กได้รับการซึมซับพฤติกรรมของครอบครัว ทำให้เกิดแนวโน้มที่เด็กจะเลียนแบบและปฏิบัติตามพฤติกรรมของครอบครัว ถ้าครอบครัวมีพฤติกรรมที่เหมาะสม เด็กจะมีความรักและความภาคภูมิใจในครอบครัว ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมในตัวเองเช่นกัน อีกทั้งยังมีงานวิจัยที่สะท้อนให้เห็นถึงครอบครัวนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมจิตสำนึกของนักเรียน ดังงานวิจัยของสุภาวรัฐ ยอดระบำ (2554: 43) ที่ทำการศึกษาปัจจัยด้านครอบครัวและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเกิดจิตสำนึกของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 500 คน ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากบิดามารดา สุขภาพจิตดี และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสำนึก) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ทางโรงเรียนมีการอบรมหน้าเสาธง การจัดโฮมรูมนักเรียน การจัดเวรประจำวัน การให้พระมาจัดการเรียนการสอนในวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น มีการจัดกิจกรรมจิตอาสาเพื่อพัฒนาโรงเรียน เช่น การจัดคลื่นนิ่งเดียวให้บุคลากรครูและนักเรียนช่วยกันทำความสะอาดโรงเรียน การบริจาคสิ่งของให้ผู้ยากไร้ การทำบุญบ้านพักคนชรา การทำบุญเด็กพิการ ซ้ำซ้อน เป็นต้น ดังคำกล่าวของสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2556: 51) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้จากตัวแบบที่เป็นบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่ง ย่อมทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ในเรื่องนั้นเพิ่มมากขึ้น และงานวิจัยของกฤษณ์ พวงพันธ์ (2552: 95) ได้ทำการพัฒนาจิตสำนึกของนักเรียนโรงเรียนบ้านตาอุดโดยใช้กลยุทธ์การอบรมคุณธรรมจริยธรรม กลยุทธ์การเสริมแรงโดยการชมเชย และกลยุทธ์การเสริมแรงโดยการชมเชย มอบรางวัล และประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึก ทำให้นักเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญของจิตสำนึก ทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยเพิ่มมากขึ้น ทำให้นักเรียนมีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความสะอาด มีการดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน เพื่อให้สามารถใช้งานต่อไป อีกทั้งทางโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการประกวดวินัยดี มีสุข เพื่อให้นักเรียนมีความตระหนักในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการส่งเสริมจิตสำนึกด้วยการประกวดห้องเรียนสะอาด เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการช่วยกันดูแลรักษาห้องเรียนของตนเองให้น่าอยู่ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้งานห้องเรียนนี้ต่อไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเสริมแรงทางบวกโดยการจัดกิจกรรมย่อมช่วยให้นักเรียนมีจิตสำนึกเพิ่มขึ้น ดังคำกล่าวของสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2556: 34) ที่กล่าวว่า การเสริมแรงทางบวก ทำให้พฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงนั้นมีความถี่เพิ่มขึ้น ถ้าบุคคล

ได้รับคำชมเชยหรือรางวัลในการแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง พฤติกรรมนั้นย่อมมีโอกาสเพิ่มขึ้นได้อีกด้วย

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า จิตสาธารณะด้านการใช้ของส่วนรวมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.59 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ทางโรงเรียนมีการกำหนดกฎระเบียบและอัตลักษณ์มีวินัยของโรงเรียนอย่างชัดเจน มีการปลูกฝังกฎระเบียบในการจัดการเรียนการสอนในทุกวิชา ทำให้นักเรียนมีมุมมองต่อวัสดุอุปกรณ์สิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นของนักเรียนทุกคน นักเรียนจึงต้องใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างระมัดระวังและใช้งานอย่างทะนุถนอมและรู้คุณค่า มีการเก็บรักษาสิ่งของเครื่องใช้เป็นอย่างดี ไม่สร้างความเสียหาย เพื่อให้นักเรียนคนอื่นได้สิ่งของเครื่องใช้ต่อไป นอกจากนี้ นักเรียนมีการจัดเวรทำความสะอาดในห้องเรียนและมีการเก็บขยะในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีความสะอาดร่มรื่นน่าอยู่ ดังคำกล่าวของนันท์วัฒน์ ชุนชี (2546: 4) ที่กล่าวว่า การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำ ที่ทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการใช้หรือการกระทำ ที่จะทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ได้แก่ การดูแลรักษาเมื่อมีการใช้แล้วมีการเก็บ และใช้อย่างประหยัดและทะนุถนอม เป็นต้น รองลงมาคือ ด้านการเคารพสิทธิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ การจัดการเรียนการสอนในวิชาการแนะแนว มีการปลูกฝังทักษะชีวิตเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ มีการปรับตัว และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทำให้นักเรียนมีความตระหนักว่าตนเองอยู่ร่วมกับผู้อื่นในโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีการแบ่งปันสิ่งของเครื่องใช้ร่วมกัน โดยไม่ยึดครองสิ่งของเครื่องใช้ส่วนรวมมาเป็นของตนเอง รวมถึงมีการยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น มีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่สร้างความรำคาญและทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ดังคำกล่าวของเจษฎา หนูรุ่ง (2551: 4) ที่กล่าวว่า การเคารพสิทธิเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มการไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเองตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้นโดยแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม และไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง และด้านการถือเป็นหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.52 อยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนมีความตระหนักต่อหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี มีการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี มีการทำเวรประจำวันของโรงเรียนสม่ำเสมอ โดยไม่ต้องให้ครูและเพื่อนคอยตักเตือน มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและสิ่งของเครื่องใช้ในโรงเรียนเป็นอย่างดี มีการเข้าร่วมและทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนอย่างเต็มที่ มีน้ำใจและให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ดังงานวิจัยของนันท์วัฒน์ ชุนชี (2546: 4) ที่กล่าวว่า การถือเป็นหน้าที่ เป็นการแสดงออกถึงการการดูแลรักษาของส่วนรวม ได้แก่ การทำตามหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด และการรับอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม เป็นต้น นอกจากนี้ เจษฎา หนูรุ่ง (2551: 4) ได้กล่าวว่า การถือเป็นหน้าที่เป็นทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนดและการดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวมให้พร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ

จากการศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่าการที่นักเรียนมีครอบครัวที่อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและทางโรงเรียนมีการกำหนดกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างชัดเจน และการจัดการเรียนการสอนในทุกรายวิชา จึงทำให้ครอบครัวและโรงเรียนมีความสำคัญต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังงานวิจัยของอัญชลิกา ผิวเพชร (2554: 105) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสาธารณะ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและการสอนของครูมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อจิตสาธารณะ และความฉลาดทางอารมณ์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสาธารณะ จึงสามารถสรุปได้ว่าครอบครัวและโรงเรียนมีผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. การเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหลังการเข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะโดยภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การใช้ของส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ และการเคารพสูงกว่าก่อนใช้โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ผลจากการวิจัย แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะสามารถเสริมสร้างให้นักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะมีการบูรณาการเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มและเทคนิคการฝึกอบรมเข้าด้วยกัน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคและวิธีการที่มีความหลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ดังงานวิจัยของจิราวรรณ กองทุ่งมน (2553: 74) ได้ทำการพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังเข้าร่วมพัฒนาโปรแกรมจิตสาธารณะ นักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของธัญญาภัทร์ เลิศจันทรางกูรและจิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์ (2556: 43) ที่ได้ทำการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 19 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะมีค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะโดยภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ด้านการใช้ ด้านการถือเป็นหน้าที่ และด้านการเคารพสิทธิ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้

2.1 จิตสาธารณะด้านการใช้ของส่วนรวม ผลการวิจัยพบว่า หลังใช้โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะด้านการใช้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยใช้เทคนิคตัวแบบ (Modeling Technique) โดยพานักเรียนไปชมสถานที่จริง คือ ห้องเรียนที่สกปรก และห้องเรียนที่สะอาด ทำให้นักเรียนมีการรับรู้ ว่า ห้องเรียนสกปรก เป็นห้องเรียนที่ไม่มีความเป็นระเบียบ โต๊ะและเก้าอี้วางเกะกะ มีขยะเกลื่อนกลาดตามพื้น

ทำให้ห้องเรียนนี้ไม่น่าอยู่ และเมื่อผู้วิจัยพานักเรียนไปยังห้องเรียนที่สะอาด นักเรียนมีการรับรู้ในห้องเรียนนี้มีการจัดโต๊ะเก้าอี้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย มีการเก็บหนังสือและสมุดของนักเรียนตามชั้น มีความสบายตาน่าอยู่ และนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า การใช้ห้องเรียนนั้นมีการจัดเวรประจำวัน มีการแบ่งหน้าที่กันทำความสะอาด แต่นักเรียนทุกคนใช้ห้องเรียนร่วมกัน ต้องสอดส่องดูแลรักษาห้องเรียน มีการใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างระมัดระวังและไม่ทำลายสิ่งของเครื่องใช้ให้เกิดความเสียหาย ดังคำกล่าวของของสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2556: 50) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบที่เป็นสถานที่จริง จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ตรง ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจสิ่งที่ตนเองเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้ลดน้อยลง นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีการใช้เทคนิคการกำหนดข้อดีข้อเสีย (Listing Advantage and Disadvantage Technique) ในการดูแลรักษาหรือทำลายสิ่งของเครื่องใช้ในโรงเรียน ซึ่งนักเรียนเล่าถึงการเขียนโต๊ะ การขีดเขียนกำแพง และการกดลิฟต์ทุกชั้น ซึ่งนักเรียนมีความคิดว่าตนเองมองว่าการกระทำเหล่านี้ทำให้ตนเองมีความสนุกสนาน แต่เมื่อกระทำไปแล้วก็เกิดความรู้สึกผิด ทำให้สิ่งของโต๊ะและกำแพงของโรงเรียนเกิดการเป็นรอย ทำให้ดูไม่สวยงามและไม่น่าใช้ และการกดลิฟต์ทุกชั้น ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน นอกจากนี้ทำให้ทางโรงเรียนต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาลิฟต์และค่าไฟเพิ่มเติมอีกด้วย ดังคำกล่าวของคอเรย์ (Corey. 2004: 240-255; ดวงมณี จงรักษ์ 2549: 241) ที่กล่าวว่า เทคนิคการกำหนดข้อดี ข้อเสีย เป็นการสำรวจความเชื่อของสมาชิกกลุ่ม โดยการเล่าถึงข้อดีและข้อเสียของความเชื่อหรือพฤติกรรมของตนเอง เพื่อแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน ทำให้บุคคลลดความรู้สึกกังวลกับความเชื่อที่บิดเบือน และสามารถพัฒนาตนเองได้

2.2 จิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่ ผลการวิจัยพบว่า หลังใช้โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เกิดจากการใช้เทคนิคการมอบหมายงาน (Homework Assignment) โดยผู้วิจัยได้มอบหมายงานให้นักเรียนไปทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์โดยการกวาดและทำความสะอาดลานวัดพระพุทธรูปท้าวทราชมหาวิหารร่วมกัน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันเป็นทีม ทำให้มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ดีร่วมกันอีกด้วย ทำให้นักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น ดังคำกล่าวของพัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2557: 172) ที่กล่าวไว้ว่า เทคนิคการมอบหมายงานเป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยกำหนดให้สมาชิกได้ฝึกฝน เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจ ก่อให้เกิดประสบการณ์และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม ซึ่งวิทวัฒน์ ชัตติยะมาน (2549: 59-60) ที่กล่าวไว้ว่า การมีประสบการณ์จริงในชีวิต จะทำให้นักเรียนได้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาเป็นทีม ก่อให้เกิดการพัฒนาเจตคติและทักษะในการแก้ไขปัญหาเพิ่มมากขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัชย์ ศรีจาด (2554: 78-79) ที่ได้ทำการพัฒนาจิตสาธารณะด้านการบำเพ็ญประโยชน์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองโน (คุรุราษฎร์พัฒนา)

อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา โดยการสร้างความตระหนักและการนิเทศภายใน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาจิตสาธารณะด้านการบำเพ็ญประโยชน์ มีการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองสูงขึ้น สามารถทำงานของตนเองเสร็จทันระยะเวลาที่กำหนด มีการบำรุงรักษาของใช้ส่วนรวมเป็นอย่างดี มีการอาสาทำหน้าที่ต้องการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ใช้เทคนิคการฝึกกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม (Assertive Training Technique) เพื่อให้นักเรียนได้ใช้แสดงความคิดเห็นว่าจะพฤติกรรมอย่างไร เพื่อพัฒนาโรงเรียนของตนเองได้บ้าง ซึ่งสมาชิกในกลุ่มแสดงความคิดเห็นในเรื่องของการจัดกิจกรรมจิตอาสาและการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อพัฒนาโรงเรียน ดังคำกล่าวของของสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2556: 133) ที่กล่าวว่า เทคนิคการกล้าแสดงออกเป็นความสามารถให้บุคคลมีการแสดงออกตามสถานการณ์ที่เป็นอยู่ได้อย่างเป็นธรรมชาติและสามารถจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในเชิงบวก

2.3 จิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิ ผลการวิจัยพบว่า หลังใช้โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เกิดจากการใช้เทคนิคบทบาทสมมติ (Role Playing Technique) โดยให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มเพื่อแสดงความคิดเห็นและมีการแสดงออกเกี่ยวกับการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ความเชื่อเกี่ยวกับการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น โดยนักเรียนกลุ่มที่ 1 ทำการแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการเปิดเสียงโทรศัพท์มือถือในห้องเรียน ซึ่งส่งเสียงดังและน่ารำคาญ นักเรียนต้องแสดงความต้องการอย่างชัดเจน เช่น ฉันต้องการจะเรียนนะ ปิดเสียงโทรศัพท์มือถือสักทีได้ไหม เสียงมือถือมันเป็นการรบกวนที่ครูกำลังสอนอยู่ เป็นต้น ส่วนนักเรียนกลุ่มที่ 2 ทำการแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการที่ความคิดเห็นของนักเรียนในกลุ่มมีความขัดแย้งกัน นักเรียนต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และอธิบายความต้องการของตนเองอย่างชัดเจน เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มเกิดความเข้าใจกัน ซึ่งจากการแสดงบทบาทสมมตินี้ ทำให้นักเรียนมีมุมมองต่อการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นว่า การใช้ชีวิตในโรงเรียนนั้นย่อมมีความขัดแย้งไม่เข้าใจกันบ้าง นักเรียนต้องมีการพูดคุยกับผู้อื่นอย่างมีเหตุผล มีการแสดงความต้องการและความปรารถนาของตนเองอย่างชัดเจน มีการยอมรับและให้เกียรติผู้อื่น ก็จะช่วยให้ นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังคำกล่าวของสมคิด บางโม (2544: 85-93) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติ ทำให้นักเรียนสามารถแสดงบทบาทตามเรื่องราวได้อย่างสมจริงมากที่สุด นอกจากนี้ พิชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2557: 148) ที่กล่าวไว้ว่า บทบาทสมมติ เป็นเทคนิคทั้งทางอารมณ์และพฤติกรรมที่อยู่ในตัว ประกอบด้วย การใช้ความคิดความรู้สึก และความเชื่อที่ได้ประสบมา จะทำให้สมาชิกความรู้และประสบการณ์ในการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่นที่ทำให้โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีประสิทธิภาพ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อถามความสมัครใจในการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ทำให้ได้มาซึ่งนักเรียนที่มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง ทำให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเป็นอย่างดี มีการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ โดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย มีการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางบวก มีจิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามคำกล่าวของกมลรัตน์ กรีทอง (2545: 264-268) ที่กล่าวว่า การเลือกสมาชิกกลุ่ม ต้องเข้ากลุ่มด้วยความสมัครใจ เต็มใจ มีปัญหาคล้ายคลึงกัน จะทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถเปิดเผยความรู้สึกของตนเองได้

2. การจัดกลุ่มให้มีความแตกต่างกัน (Homoscedasticity Group) โดยการจับนักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันทั้งเพศชายและเพศหญิงในการเข้ากลุ่ม ทำให้นักเรียนได้มีสัมพันธภาพกันอย่างเป็นธรรมชาติ ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในมุมมองที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ พิชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2557: 27) ที่ได้กล่าวว่า การจัดกลุ่มทั้งเพศชายและหญิงนั้น เป็นการจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติทำให้สมาชิกในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

3. การจัดกลุ่มให้มีความคล้ายคลึงกัน (Homogeneity Group) โดยการจับนักเรียนอายุใกล้เคียงกันในการเข้ากลุ่ม เพื่อให้สมาชิกเข้าใจการสื่อสารกันในกลุ่ม เพื่อสร้างสัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในกลุ่มได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ วชิร ทรัพย์มี (2550: 114) ที่กล่าวว่า อายุของสมาชิกกลุ่มควรมีความใกล้เคียงกัน เพื่อจะได้สื่อสารให้มีความชัดเจนกันในกลุ่ม

4. การจัดลักษณะที่มีความเหมาะสม เช่น ระยะเวลาในการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะมีความเหมาะสมและมีความต่อเนื่อง ซึ่งระยะเวลานักเรียนเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะนั้นเป็นช่วงเวลาที่นักเรียนสอบปลายภาคเสร็จ จึงเป็นช่วงเวลาปิดภาคเรียน ทำให้นักเรียนมีเวลาว่าง สามารถทำกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ โดยผู้วิจัยมีกำหนดระยะเวลาในโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นเวลา 90 นาที ซึ่งเป็นเวลาที่ไม่น้อยหรือมากเกินไป จนทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย มีการจัดสถานที่เป็นสัดส่วน มีความสะอาด มีแสงสว่างที่เพียงพอ และมีความเงียบสงบ ทำให้นักเรียนในกลุ่มมีสมาธิในการเข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะได้ดียิ่งขึ้น ดังคำกล่าวของโกศล มีคุณและคณะ (2557: 123-126) ที่กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่มีความเหมาะสมจะช่วยให้ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมมีสมาธิในการทำกิจกรรม ซึ่งการฝึกอบรมควรมีระยะเวลาที่แน่นอน และสถานที่ให้บริการนั้นต้องมีความเป็นสัดส่วนมีแสงสว่างเพียงพอ มีความสะอาดเรียบร้อย

5. การที่ผู้วิจัยเป็นครูภายในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ทำให้นักวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบริบทของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี จึงมีการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน อีกทั้งมีสัมพันธภาพที่ดี มีสีหน้าร่าเริงแจ่มใสและเป็นมิตรแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนเปิดใจต่อการพัฒนาโปรแกรมการ

เสริมจิตสาธารณะได้ง่าย มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่มด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ดังคำกล่าวของเดมัสคีส คทวนิช (2546: 193-194) ที่กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูราไว้ว่า การเรียนรู้จากตัวแบบจากบุคคลที่มีความใกล้ชิด ย่อมทำให้บุคคลมีการเรียนรู้และมีประสบการณ์ในเชิงบวก ทำให้บุคคลมีความต้องการพัฒนาตนเองเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ควรเริ่มต้นการเสริมสร้างจิตสาธารณะในด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดก่อน คือ ด้านการถือเป็นที่ การเคารพสิทธิ และการใช้ของส่วนรวม เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

1.2 การพัฒนานักเรียนให้มีจิตสาธารณะนั้น ทางโรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มและการฝึกอบรมควบคู่กันไป รวมถึงการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์นอกสถานที่ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง จะช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติม เพื่อนำมาซึ่งจิตสาธารณะที่มีองค์ประกอบที่ชัดเจนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ พวงพันธ์. (2552). การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านตาอุด อำเภอชุมพวง จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กมลรัตน์ กริทอง. (2545). “ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้คำปรึกษากลุ่ม” ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้คำปรึกษา หน่วยที่ 9 -15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). แนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นปีที่ 10-12). กรุงเทพฯ: อรุณสภา.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: อรุณสภา.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: อรุณสภา.
- โกศล มีคุณและคณะ (2557). หลักการและแนวคิดทางการแนะแนว หน่วยที่ 7-11. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิรารรรถ กองทุ่งมน. (2553). การพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เจษฎา หนูรุ่ง. (2551). ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพฯ: วีพริ้นท์.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2540). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ: ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชูศรี วงศ์รัตน์และองอาจ นัยพัฒน์. (2551). แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองและสถิติวิเคราะห์ : แนวคิดพื้นฐานและวิธีการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ อ้วนอง. (2546). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสำนึกสาธารณะของชุมชน ศึกษากรณีการจัดการศึกษาในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยการศึกษากับชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ดวงมณี จงรักษ์. (2549). ทฤษฎีการให้คำปรึกษาและจิตบำบัดเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น.
- เต็มศักดิ์ คทวนิช. (2546). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ธัญญภัทร์ เลิศจันทรางกูรและจิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์. (2556). การพัฒนาจิตสาธารณะของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลกรุงเทพ.

นเรศวรวิชาการ NU Academic. (2553,มกราคม). จิตสาธารณะ. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2557,
จาก http://www.academic.nu.ac.th/content_view.php?n_id=44&img=&action=view

นันท์วัฒน์ ชุนชี. (2546). การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม
เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.

- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (2559). จำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2559. ลพบุรี: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตรและคณะ. (2547). รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิต
สาธารณะการศึกษาระยะยาว ในเอกสารประกอบการประชุมวิชาการเนื่องในวันสถาปนา
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ครบรอบ 49 ปี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิวัฒน์ ขัตติยะมาน. (2549: มกราคม-มิถุนายน) การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง.
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ. 5(1): 59-60.
- วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2544). จิตสำนึกพลเมืองในบริบทสังคมไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (ประชากร
ศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วัชร ทรัพย์มี. (2550). กระบวนการปรึกษา ขั้นตอน สัมพันธภาพ ทักษะ .กรุงเทพฯ: สภาการ
พิมพ์.
- ศุภรัตน์ ทองอ่อน. (2550). การศึกษาเปรียบเทียบจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ในจังหวัดปราจีนบุรี ที่มีระดับการให้เหตุผลเชิง
จริยธรรมต่างกัน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมคิด บางโม. (2539). เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพฯ: วิวัฒน์.
- สมพร สุทัศน์ย์, ม.ร.ว. (2544). การทดสอบทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพงษ์ สิงหะพล. (2542, มิถุนายน – ตุลาคม). ต้องสอนให้เกิดจิตสำนึกใหม่. สี่มาจารย์.13(27):
15-16.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2556). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภะรัฐ ยอดระบำ. (2554). ปัจจัยด้านครอบครัวและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเกิดจิตสาธารณะ
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). นครศรีธรรมราช: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช.
- สุรัช ศรีจาด. (2554). การพัฒนาจิตสาธารณะด้านการบำเพ็ญประโยชน์ของนักเรียนโรงเรียนบ้าน
หนองโน (คุรุราษฎร์พัฒนา) อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). แนวคิดและยุทธศาสตร์การ
พัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554). กรุงเทพฯ:
คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2542). วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤติเพื่อฟื้นฟูชาติ.
กรุงเทพฯ: คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

- หฤทัย อาจปรุ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิเชษฐ จันทนา. (2553). ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนุชาติ พวงสำลี และวีรบูรณ์ วิสารทสกุล. (2540). ประชาสังคม: คำ ความคิดและความหมาย. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- อัญชลิกา ผิวเพชร. (2554). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุไรวรรณ คุ่มวงษ์. (2551). จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมตามโครงการพระราชดำริ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อำนาจ อยู่สุข. (2555). จิตอาสา สร้างได้ด้วยแนวปฏิบัติที่ดีจากกิจกรรมเสริมหลักสูตร. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาบัณฑิตไทยเครือข่ายบัณฑิตอุดมคติไทย.
- Corey, G. (2004). *Theory and Practice of Group Counseling*. 6th ed. California: Thomson Brooks/Cole Inc.

ภาคผนวก ง

1. แบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาเท่านั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. แบบสอบถามนี้มีความมุ่งหมายเพื่อการวัดจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยสอบถาม ข้อมูลเกี่ยวกับ ชื่อ-นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ อายุ และชั้นมัธยมศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 27 ข้อ

3. ข้อมูลที่ได้จากนักเรียนจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวัดจิตสาธารณะของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยจึงขอให้นักเรียนได้ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง โดยการตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนแต่ประการใด จะกระทำและนำเสนอ ผลการวิจัยในภาพรวมเพื่อผลทางการวิจัยเท่านั้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณนักเรียนที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจิตสาธารณะของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และให้ความช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

นางสาวนิตยา งามศิริ
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
แขนงวิชา จิตวิทยาการพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนได้อ่านแล้วให้เติมข้อความในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ซึ่งมีข้อมูลตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ชื่อ นามสกุล

เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อดี.....

1. อายุ

☐ 11 – 13 ปี

☐ 13 – 15 ปี

☐ มากกว่า 15 ปี

2. ชั้นที่กำลังศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 40 ข้อ

คำชี้แจง

ขอให้นักเรียนอ่านข้อความเกี่ยวกับสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อความนั้น ๆ ถ้าเกิดสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้นนั้น นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร ขอให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแบ่งเป็นระดับการปฏิบัติดังนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นทุกครั้ง
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นบ่อยครั้ง
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นบางครั้ง
ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นนาน ๆ ครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	นักเรียนไม่เคยปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นเลย

แบบสอบถามจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อ	คำถาม	ลักษณะการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บ่อย ครั้ง	ปฏิบัติ บาง ครั้ง	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
1	ก่อนออกจากห้องเรียนข้าพเจ้าจะปิดประตูให้สนิทเพื่อเป็นการประหยัดแอร์					
2	ข้าพเจ้าอาสาไปปิดน้ำที่กำลังรดน้ำสนามหญ้า เพราะเกรงว่าจะสิ้นเปลือง					
3	ข้าพเจ้าจะเปิดพัดลมแทนการเปิดเครื่องปรับอากาศเมื่อสภาพอากาศไม่ร้อนมาก เพื่อลดภาวะโลกร้อน					
4	เมื่อข้าพเจ้าใช้ของหรือสิ่งที่เป็นทรัพย์สินของโรงเรียน ข้าพเจ้าจะระมัดระวังในการใช้เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย					
5	เมื่อข้าพเจ้าทำงานกลุ่มเสร็จแล้ว ข้าพเจ้าจะจัดเก็บโต๊ะหรือเก้าอี้เข้าที่ให้เรียบร้อย					
6	ข้าพเจ้านำไม้กวาดมากวาดพื้น เมื่อกวาดเสร็จแล้วจะนำไปเก็บไว้ที่เดิม					
7	เมื่อข้าพเจ้าเห็นขยะที่ตกอยู่ภายในโรงเรียน ข้าพเจ้าจะเก็บขยะไปทิ้งให้ลงถังในทันที					
8	เมื่อข้าพเจ้าใช้ห้องน้ำเสร็จแล้ว ข้าพเจ้าจะดูแลรักษาความสะอาดในห้องน้ำทุกครั้ง					
9	เมื่อข้าพเจ้าพบเห็นขยะที่ตกอยู่ภายในลิฟท์ ข้าพเจ้าจะเก็บไปทิ้งในทันที					
10	หนังสือที่ยืมมาจากห้องสมุดเมื่ออ่านยังไม่จบ ข้าพเจ้าจะพับหน้าไว้เพื่อกันลืม					
11	ข้าพเจ้าไม่ขีดเขียนบนโต๊ะ หรือผนังห้องเรียน					
12	ข้าพเจ้าไม่ขีดเขียนหรือวาดภาพ บนผนังห้องน้ำ ในลิฟท์รวมถึงในสถานที่ต่าง ๆ ในห้องเรียน					

ข้อ	คำถาม	ลักษณะการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บ่อย ครั้ง	ปฏิบัติ บาง ครั้ง	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
13	เมื่อโรงเรียนรับบริจาคช่วยผู้ประสบภัย ข้าพเจ้าจะนำสิ่งของมาร่วมบริจาค					
14	เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมกับชุมชนข้าพเจ้าเข้า ร่วมเสมอ					
15	เมื่อพบอุปกรณ์ในห้องเรียนชำรุด ข้าพเจ้า จะแจ้งคุณครูให้ทราบ					
16	เมื่อข้าพเจ้าพบก๊อกน้ำรั่วไหลภายในห้องน้ำ ข้าพเจ้ารีบแจ้งคุณครู					
17	เมื่อพบว่าโต๊ะ – เก้าอี้ ในห้องเรียนชำรุด เสียหายข้าพเจ้าจะแจ้งคุณครูทันที					
18	เมื่อหมดคาบเรียน ข้าพเจ้าจะช่วยถือของไป ส่งคุณครู					
19	เมื่อคุณครูขอให้ช่วยเหลือ ข้าพเจ้ายินดี ช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ					
20	หลังจากเรียนวิชาคอมพิวเตอร์เสร็จแล้ว ข้าพเจ้าจะอาสาปิดหน้าจอ และเก็บแป้นพิมพ์ เมาส์ เข้าที่ตามเดิม					
21	ข้าพเจ้ามักเตือนบุคคลอื่นที่ทิ้งขยะลงบนพื้น ให้นำไปทิ้งที่ถังขยะ					
22	เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนใช้น้ำอย่างสิ้นเปลือง ข้าพเจ้าจะรีบบอกกล่าว					
23	เมื่อมีเพื่อนนักเรียนส่งเสียงดังในห้องสมุด ข้าพเจ้าจะตักเตือนบอกกล่าวเพื่อน					
24	เมื่อรับประทานอาหารที่โรงอาหารเสร็จแล้ว ข้าพเจ้าจะนำภาชนะไปวางไว้ในที่รองรับตาม ข้อปฏิบัติของโรงเรียน					
25	เมื่อเดินขึ้น – ลงบันได ข้าพเจ้าจะเดินชิด ขวามือตามข้อบังคับของโรงเรียน					

ข้อ	คำถาม	ลักษณะการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บ่อย ครั้ง	ปฏิบัติ บาง ครั้ง	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
13	เมื่อโรงเรียนรับบริจาคช่วยผู้ประสบภัย ข้าพเจ้าจะนำสิ่งของมาร่วมบริจาค					
26	ข้าพเจ้ามักหยิบอุปกรณ์เครื่องเขียนของเพื่อน โดยที่ไม่ได้ขออนุญาตก่อน					
27	ข้าพเจ้าหยิบงานเพื่อนมาอ่านโดยไม่ได้อ อนุญาตเพื่อนก่อน					
28	หากเพื่อนไม่อยู่ที่โต๊ะแม้ว่าต้องการอ่าน หนังสือการ์ตูนของเพื่อน ข้าพเจ้ารอขอ อนุญาตก่อน					
29	เมื่อมีการเข้าแถวรับใบงาน หรือสิ่งของจาก คุณครู ข้าพเจ้าจะเข้าแถวรับตามลำดับ ก่อน – หลัง					
30	ข้าพเจ้าเข้าแถวซื้ออาหารรับประทานทุกครั้ง					
31	ข้าพเจ้าชอบจองเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยการ วางกระเป๋ หรือสิ่งของไว้ที่เก้าอี้สำหรับเพื่อน สนิทที่มาช้า					
32	ข้าพเจ้าหยิบหนังสือที่มุ่มแนะนำหนังสือใหม่ ในห้องสมุดมาอ่านครั้งละหลายๆเล่ม					
33	เมื่อข้าพเจ้ารับประทานอาหารที่โต๊ะเรียบร้อยแล้ว แล้ว ข้าพเจ้ารีบลุกให้ผู้อื่นได้ใช้ต่อทันที					
34	ข้าพเจ้าเปิดโทรศัพท์เพื่อรับข้อความและ รับสายผู้ที่ติดต่อข้าพเจ้าเสมอ แม้ว่าอยู่ใน ห้องเรียน หรือห้องสมุด					
35	ในขณะที่ทำกิจกรรมหน้าเสาธงในตอนเช้า ข้าพเจ้าปิดเสียงโทรศัพท์เพื่อไม่ให้เกิดกวน ผู้อื่น					
36	ข้าพเจ้าปิดเสียงโทรศัพท์ไว้ตลอดเวลาไม่ว่าจะ อยู่ในห้องเรียนหรือสถานที่ต่างๆในโรงเรียน					

ข้อ	คำถาม	ลักษณะการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บ่อย ครั้ง	ปฏิบัติ บาง ครั้ง	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
37	เมื่อทำงานกลุ่ม ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็น ของเพื่อนสมาชิกในกลุ่มก่อนที่ข้าพเจ้าจะ นำเสนอ					
38	เมื่อคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน ข้าพเจ้าก็รับฟัง ความคิดเห็นที่แตกต่างจากความคิดของ ข้าพเจ้า					
39	หากข้าพเจ้าคิดว่าสิ่งที่ทำถูกต้อง ข้าพเจ้าจะ ไม่รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน					
40	ข้าพเจ้ายอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนที่ เป็นเสียงส่วนใหญ่					

โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะครั้งที่ 1

เรื่อง การปฐมนิเทศ เพื่อสร้างสัมพันธภาพ

แนวคิดสำคัญ

การพบกันครั้งแรก ผู้นำกลุ่มจะเริ่มสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียน ด้วยบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความอบอุ่น และเป็นมิตร มีความจริงใจ มีความไว้วางใจ สัมพันธภาพมีอยู่ตลอดกระบวนการให้โปรแกรม ไม่เฉพาะในการพบกันครั้งแรก ผู้นำกลุ่มจะสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนเพื่อให้เกิดความศรัทธา ความไว้นื้อเชื่อใจ และสัมพันธภาพที่ดีจะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนสำรวจความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมต่าง ๆ ของตน ซึ่งผลจากการสำรวจนี้เองจะนำไปสู่การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (วัชร ทรัพย์มี. 2550: 6) ซึ่งใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ ความจริงใจ (Genuineness) การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard and Acceptance) ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) การฟัง (Listening) การถาม (Questioning) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection) และการสรุป (Summarizing) คอเรีย (Corey. 2008: 245-255) และใช้หลักการของการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่ม (Group Counseling) ได้แก่การรักษาความลับกลุ่ม การวิจารณ์สมาชิกคนอื่นอย่างสร้างสรรค์และการมีความจริงใจต่อสมาชิกกลุ่ม

นอกจากนี้ผู้นำกลุ่มได้ประยุกต์ใช้เทคนิคทางจิตวิทยา ได้แก่ บอกชื่อสมาชิกรอบวงกิจกรรมเอ่ยชื่อ (Name Circle Technique) (Thompson. 2003: 39) และเทคนิคเกมสัตว์ที่ชื่นชอบ (Favorite Animal Game Technique) ในการแนะนำตัวเองเพื่อช่วยในการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งทำให้สมาชิกกลุ่มได้รู้จักกันมากขึ้น เกิดความรู้สึกไว้วางใจซึ่งกันและกัน และมีการประยุกต์เกมสักระเป๋าทรงกระเป๋าสตางค์ (The Pocket/Purse Game Name Circle Technique) เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้เห็นความสำคัญของใบความรู้ที่มอบให้ซึ่งประยุกต์มาจากหลักแนวคิดของ Icebreakers, Energizers & Game. (Training Games, Inc. 2014)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้นำกลุ่มกับสมาชิกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย และไว้วางใจซึ่งกันและกัน
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทุกคนได้ทราบวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ กฎระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม และผู้นำกลุ่ม ตลอดจนจำนวนครั้ง สถานที่ในการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

4. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงความหมาย ความสำคัญของการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

เวลาที่ใช้ 90 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้นำกลุ่มจัดสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศที่ดี ให้เกิดการเอื้อต่อการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มโดยการให้สมาชิกกลุ่มนั่งเป็นวงกลม หันหน้าเข้าหากันเพื่อสังเกตสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม

2. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่ม โดยผู้นำกลุ่มทำการสร้างสัมพันธภาพและความไว้วางใจกับสมาชิกในกลุ่ม โดยชี้แจงกับสมาชิกในกลุ่มว่าการเข้าร่วมกลุ่มในครั้งนี้ไม่ใช่เป็นการจัดการเรียนการสอน แต่เป็นการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นการพัฒนาตนเอง จึงไม่มีผลต่อคะแนนจิตพิสัยของนักเรียน เพราะฉะนั้น นักเรียนสามารถพูดคุยกันกับผู้นำกลุ่มได้ทุกเรื่อง โดยทุกเรื่องที่พูดคุยกันไม่มีถูกหรือผิด และผู้นำกลุ่มจะเก็บเรื่องนี้เป็นความลับ

3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มได้แนะนำตนเอง โดยผ่านกิจกรรม บอกชื่อสมาชิกรอบวง กิจกรรมเอ่ยชื่อ (Name Circle) (Thompson. 2003: 39) และเกมส์สัตว์ที่ชอบ (Favorite Animal Game) เพื่อสร้างสัมพันธภาพและนำไปสู่การเปิดเผยตนเองให้สมาชิกได้รู้จักกันโดยมีขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกนั่งเป็นวงกลมและจับมือกัน โดยเริ่มจากให้สมาชิกกลุ่มคนแรกกล่าวชื่อของตนเอง จุดเด่นของตนเอง (เริ่มจากซ้ายมือ) ให้สมาชิกกลุ่มทุกคนได้ยิน จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มคนที่สองกล่าวชื่อสมาชิกกลุ่มคนแรก จุดเด่นของสมาชิกคนแรกและกล่าวชื่อของตนเอง จุดเด่นของตนเอง โดยทำแบบนี้เรื่อยไปจนกระทั่งถึงสมาชิกกลุ่มคนสุดท้าย

- 3.2 ผู้นำกลุ่มแจกกระดาษให้สมาชิกกลุ่มคนละ 1 แผ่น เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ทำกิจกรรมการรับรู้ตนเองและผู้อื่น โดยให้สมาชิกกลุ่มเขียนจุดเด่นของตนเองที่รับรู้ คนละ 3 ข้อ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รู้จักจุดเด่นของตนเองและผู้อื่นเพิ่มมากขึ้น

- 3.3 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนบรรยายจุดเด่นของตนเอง บอกมูลเหตุของการคิดภาพสัญลักษณ์แทนตนเอง ให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นฟัง แล้วเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามในสิ่งที่ตนเองอยากทราบจากสมาชิกจนครบทุกคน ผู้นำกลุ่มอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของเข้ากลุ่ม วิธีการรูปแบบ กฎระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและผู้รับคำปรึกษาพร้อมทั้งกำหนดการตารางวันและเวลาในการพัฒนาจิตสาธารณะ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความรู้สึก จากการที่ได้เข้ามาร่วมการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มในครั้งนี้ ได้มาทำกิจกรรมร่วมกันกับสมาชิกกลุ่มรวมถึงผู้นำกลุ่ม

2. ผู้นำกลุ่มถามสมาชิกกลุ่มว่าใครพอจะรู้ความจิตสาธารณะบ้าง จากนั้นผู้นำกลุ่มจึงอธิบายต่อถึงจิตสาธารณะ ว่าเป็น ความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความปรารถนาที่จะเข้าไปช่วยเหลือสังคม ต้องการเข้าไปแก้ปัญหา หรือวิกฤติการณ์รวมทั้งความผิดปกติที่เกิดขึ้นในสังคม โดยรับรู้สิทธิหน้าที่ต้องรับผิดชอบ สำนึกถึงตนเองว่าสามารถร่วมแก้ปัญหาได้ และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ปัญหา ร่วมกับคนในสังคม โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนโดยแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ประกอบด้วย การใช้ของส่วนรวม ด้านการถือเป็นหน้าที่ และการเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มหยิบบัตรคำจิตสาธารณะที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตนเองมาคนละ 1 ใบ จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงจิตสาธารณะตามบัตรคำที่ตนเองเลือกกว่าพฤติกรรมนี้มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร

3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย

4. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของจิตสาธารณะและผู้นำกลุ่มอธิบายเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

ขั้นสรุป

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มสรุปประเด็นเรื่องราวในการเข้ากลุ่มครั้งนี้

1.1 การสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้นำกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกลุ่มกับสมาชิกกลุ่มวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ กฎระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม และผู้นำกลุ่ม

1.2 บอกถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ ด้านการใช้ของส่วนรวม ด้านการถือเป็นหน้าที่ และด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่นเพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างจิตสาธารณะต่อไป

2. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยต่างๆเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะในครั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกทุกคนจากนั้นนัดหมายวันเวลาและสถานที่ที่จะพบกันอีกครั้งต่อไป

อุปกรณ์

1. ใบความรู้ความหมาย องค์ประกอบ และความสำคัญของจิตสาธารณะ จำนวน 8 แผ่น
2. กระดาษสีขาว A4 จำนวน 8 แผ่น
3. ดินสอ 2B จำนวน 8 แท่ง

การประเมินผล

1. สังเกตการปฐมนิเทศ เพื่อสร้างสัมพันธภาพความสนใจและการแสดงออกด้วยสีหน้าท่าทางการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกตามความเป็นจริงอย่างเสรีของสมาชิกแต่ละคนการให้ความร่วมมือสัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม
2. ผู้นำกลุ่มสังเกตจากการที่สมาชิกกลุ่มได้สรุปผลจากใบงาน

เอกสารประกอบการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มครั้งที่ 1

ใบความรู้ความหมาย องค์ประกอบ และความสำคัญของจิตสาธารณะ

ความหมายของจิตสาธารณะ (Public Mind)

จิตสาธารณะ (Public Mind) หมายถึง ความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความปรารถนาที่จะเข้าไปช่วยเหลือสังคม ต้องการเข้าไปแก้ปัญหา หรือวิกฤติการณ์ รวมทั้งความผิดปกติที่เกิดขึ้นในสังคม โดยรับรู้สิทธิหน้าที่ต้องรับผิดชอบ สำนึกถึงตนเองว่าสามารถร่วมแก้ปัญหาได้ และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีต่าง ๆ โดยการเรียนรู้และแก้ปัญหาพร้อมกับคนในสังคม โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. การใช้ของส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการตระหนักและให้ความสำคัญในการใช้ของส่วนรวม ได้แก่ การรู้จักใช้ของอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย การรักษาทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวม การดูแลรักษาความสะอาด และการใช้อย่างระมัดระวัง การไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติของโรงเรียนให้เกิดความเสียหาย

2. การถือเป็นที่ หมายถึง พฤติกรรม ความคิด ความรู้สึก ที่มีต่อการแสดงออก ในบทบาท ของความเป็นนักเรียน ที่มุ่งปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ได้แก่ มีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมการพัฒนาชุมชนหรือสถานศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น รับผิดชอบต่อการทำความสะอาดห้องเรียนตามเวรของตน เมื่อพบอุปสรรคการเรียนรู้ การสอน หรือ สาธารณะสมบัติของโรงเรียนที่เสียหาย นักเรียนจะแจ้งคุณครูเพื่อซ่อมแซมแก้ไข อาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ตักเตือน บอกกล่าวเพื่อนในโรงเรียนเมื่อเพื่อนกระทำการสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม เช่น การทิ้งขยะ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

3. การเคารพสิทธิของผู้อื่น หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้การแสดงออกของตนเอง และผู้อื่นถึงการใช้อย่างส่วนรวม หรืออยู่ร่วมกันในสถานศึกษา การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น ได้แก่ ไม่หยิบของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต เข้าแถวรอคิวเมื่อรับใบงาน หรือสิ่งของจากคุณครู การรู้จักแบ่งปันของใช้ส่วนรวมให้กับเพื่อนและผู้อื่น การปิดเสียงโทรศัพท์ เมื่ออยู่ในห้องเรียน เพื่อไม่เป็นการรบกวนผู้อื่น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเมื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มก่อนที่จะนำเสนอ

แบบบันทึกการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

สำหรับผู้นำกลุ่ม

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะครั้งที่ 2

เรื่อง จิตสาธารณะ ด้านการใช้ กิจกรรม ของส่วนรวม ร่วมกันรักษา (ใช้อย่างระมัดระวัง)

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

สิ่งของสาธารณะ เป็นเรื่องของส่วนรวมที่ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน มีสิทธิในการใช้ และมีหน้าที่บำรุงรักษาร่วมกัน ได้แก่ การรู้จักใช้ของอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย การรักษาทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวม การดูแลรักษาความสะอาด และการใช้อย่างระมัดระวัง การไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติของโรงเรียนให้เกิดความเสียหาย

เฮอร์ล็อก (Hurlock.1978: 116-118) ได้อธิบายพัฒนาการทางด้านสังคมของวัยรุ่น หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น เด็กจะมีพัฒนาการทางสังคมดี หรือไม่ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับในวัยเด็ก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของเด็กกับพ่อแม่ และการอบรมเลี้ยงดูที่ได้รับประสบการณ์ทางสังคมที่ดี และอบรมให้เด็กเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ เช่น ฝึกให้รู้จักเคารพกฎระเบียบต่าง ๆ ไม่ทำตามใจตนเอง ฝึกให้รู้จักเคารพในสิทธิของตนเอง และผู้อื่น

ทรอทเซอร์ (Trotzer 1999: 23) ได้ให้ความหมายการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มว่าเป็นการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยการสร้างความไว้วางใจ การยอมรับ การให้ความนับถือ และการเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยให้คำปรึกษากลุ่มจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจและสามารถนำวิธีการในกลุ่มไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหา และความไม่พึงพอใจในชีวิตประจำวัน

เทคนิคที่ใช้

เทคนิคตัวแบบ (Modeling Technique) เป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลและมีลักษณะใกล้เคียงกับวิถีชีวิตของคนเรา ผู้นำกลุ่มได้ให้สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้แบบอย่างพฤติกรรมกระทำที่พึงประสงค์ที่ดีที่ควรปฏิบัติเป็นแบบอย่างจากภาพ วีดีโอ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจและสามารถนำวิธีการไปประยุกต์ใช้แสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม (เต็มศักดิ์ คทวนิช 2546: 193-194; สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2556: 50)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สมาชิกกลุ่มรู้จักวิธีการใช้และการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ อย่างรู้คุณค่าพร้อมทั้งนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

เวลาที่ใช้ 90 นาที

ขั้นตอนการ

ขั้นนำ

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่ม
2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มได้ทบทวนในครั้งที่แล้ว โดยเฉพาะเรื่อง กติกาของกลุ่มว่ามีอะไรบ้าง
3. ผู้นำกลุ่มสนทนากับสมาชิกกลุ่มในการช่วยกันดูแลรักษาห้องเรียนว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร
ใช้การถามคำถาม
: นักเรียนคิดว่าปัจจุบัน พฤติกรรมการใช้ของส่วนรวมของสาธารณะเป็นอย่างไร ?
: พฤติกรรมอะไรบ้างที่เป็นพฤติกรรมที่ทำให้การใช้ของส่วนรวมเกิดผลเสียหายบ้าง?

ขั้นตอนการ

1. ผู้นำกลุ่มพาสมาชิกกลุ่มขึ้นไปบนอาคารเรียนเพื่อดูห้องเรียนที่สะอาดและห้องเรียนที่ไม่สะอาด (ใช้การถามคำถาม : นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับห้องเรียนทั้งสองห้องนี้?)
2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มเขียนความในใจ “ฉันอยากได้ห้องเรียนแบบไหน” เป็นข้อความสั้นๆ เขียนลงบนกระดาษสีชมพูที่แจกให้ แผ่นละ 1 ข้อความ เขียนได้มากเท่าที่ต้องการ ลงชื่อหรือไม่ลงชื่อก็ได้ แล้วนำไปติดที่บอร์ด
3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มเขียนความในใจ “ฉันจะดูแลห้องเรียนแบบไหน” ใส่กระดาษสีเหลือง แล้วนำไปติดที่บอร์ด
4. ขออาสาสมัครสมาชิกกลุ่มอ่านข้อความในกระดาษสีชมพูและกระดาษสีเหลือง ที่ติดที่บอร์ดให้สมาชิกกลุ่มฟังและให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันคิดและตอบคำถามต่อไป
5. ผู้นำกลุ่ม เปิดคลิปวิดีโอจิตอาสาพาห้องน้ำสะอาด
จาก <https://www.youtube.com/watch?v=EBw-pbwXTTw>
6. ผู้นำกลุ่มให้กลุ่มให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงความรู้สึกเมื่อได้ปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นสรุป

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงประโยชน์ของโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะในครั้งนี้
2. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยต่างๆเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ในครั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น
3. ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกทุกคนสำหรับความร่วมมือที่ได้รับจากนั้นนัดหมายวันเวลา และสถานที่ที่จะพบกันอีกครั้งต่อไป

อุปกรณ์

1. ใบกิจกรรมที่ 1 ห้องเรียนของฉัน จำนวน 8 แผ่น
2. กระดาษสีชมพูและสีเหลือง จำนวน 8 แผ่น
3. ดินสอ ดินสอสี ปากกา ยางลบ จำนวน 8 แผ่น
4. ห้องเรียนที่สะอาด และไม่สะอาด จำนวน 2 ห้อง

การประเมินผล

1. ผู้นำกลุ่มสังเกตความสนใจและการแสดงออกด้วยสีหน้าท่าทางการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกตามความเป็นจริงอย่างเสรีของสมาชิกแต่ละคนการให้ความร่วมมือสัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

2. การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม

3. สังเกตจากการตอบคำถามในสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ใบกิจกรรมห้องเรียนของฉัน

คำชี้แจง ให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปประเด็นคำถามต่อไปนี้

●ฉันอยากได้ห้องเรียนแบบไหน ?

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

● ฉันจะดูแลห้องเรียนแบบไหน?

[illegible]

แบบบันทึกการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

สำหรับผู้นำกลุ่ม

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะครั้งที่ 3

เรื่อง จิตสาธารณะด้านการใช้ กิจกรรมเรารักษ์โรงเรียน: (ไม่ทำลายทรัพย์สิน สาธารณะของโรงเรียน)

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

สิ่งของสาธารณะ เป็นเรื่องของส่วนรวมที่ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน มีสิทธิในการใช้ และมีหน้าที่บำรุงรักษาร่วมกัน ได้แก่ การรู้จักใช้ของอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย การรักษาทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวม การดูแลรักษาความสะอาด และการใช้อย่างระมัดระวัง การไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติของโรงเรียนให้เกิดความเสียหาย

เฮอร์ลิค (Hurlock.1978: 116-118) ได้อธิบายพัฒนาการทางด้านสังคมของวัยรุ่น หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น เด็กจะมีพัฒนาการทางสังคมดี หรือไม่ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับในวัยเด็ก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของเด็กกับพ่อแม่ และการอบรมเลี้ยงดูที่ได้รับประสบการณ์ทางสังคมที่ดี และอบรมให้เด็กเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ เช่น ฝึกให้รู้จักเคารพกฎระเบียบต่าง ๆ ไม่ทำตามใจตนเอง ฝึกให้รู้จักเคารพในสิทธิของตนเอง และผู้อื่น

ทรอทเซอร์ (Trotzer, 1999: 23) ได้ให้ความหมายการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มว่าเป็นการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยการสร้างความไว้วางใจ การยอมรับ การให้ความนับถือ และการเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยให้คำปรึกษากลุ่มจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจและสามารถนำวิธีการในกลุ่มไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหา และความไม่พึงพอใจในชีวิตประจำวัน

เทคนิคที่ใช้

เทคนิคการกำหนดข้อดี ข้อเสีย (Listing Advantage and Disadvantage Technique) เพื่อสำรวจความเชื่อและศรัทธาของสมาชิกกลุ่ม ประโยชน์ที่เขียนถึงข้อดีและข้อเสีย โดยเฉพาะความเชื่อหรือพฤติกรรมของตนเอง การกำหนดข้อดีหรือข้อเสียของความเชื่อช่วยให้บุคคลลดความรู้สึกกังวล และความเชื่อที่บิดเบือน ตลอดจนความคิดทางลบได้ (Corey. 2004: 240-255; ดวงมณี จงรักษ์ 2549: 241)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มตระหนักถึงพฤติกรรมที่แสดงออกและให้ความสำคัญในการใช้ของส่วนรวม
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทราบลักษณะของการใช้สาธารณะสมบัติในโรงเรียน

เวลาที่ใช้ 90 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่ม
2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ารับการกลุ่มครั้งที่ผ่านมา

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มได้ดูภาพเหตุการณ์ 3 ภาพ
ภาพที่ 1 นักเรียนกำลังขีดเขียนบนโต๊ะเรียน
ภาพที่ 2 นักเรียนนั่งเก้าอี้อย่างไม่ระมัดระวัง
ภาพที่ 3 นักเรียนกำลังทิ้งขยะลงในถังขยะของโรงเรียน
2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มได้บอกถึงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อภาพที่เห็นว่านักเรียนรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มเขียนประสบการณ์ของตนเองในการดูแลหรือการทำลายสาธารณะสมบัติของโรงเรียน พร้อมทั้งเล่าเหตุการณ์จากใบงาน และหาแนวทางร่วมกันที่จะไม่ทำให้เกิดเหตุการณ์พฤติกรรมที่ไม่ดี
4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มได้บอกถึงประโยชน์ของโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะในครั้งนี้อยู่โดยการกำหนดข้อดี / ข้อเสีย
5. ผู้นำกลุ่มสรุปว่าการทำอะไรบางอย่างที่ทำให้เราภูมิใจนอกจากจะส่งผลให้ตนเองรู้สึกมีคุณค่าแล้ว ยังทำให้เกิดประโยชน์แก่คนรอบข้างอีกด้วย

ขั้นสรุป

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มได้ร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มครั้งนี้เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากกลุ่ม ประโยชน์ที่ได้รับ
2. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยต่างๆเกี่ยวกับการเข้ากลุ่มในครั้งนี้อย่างไร เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น
3. ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกทุกคนสำหรับความร่วมมือที่ได้รับจากนั้นนัดหมายวันเวลา และสถานที่ที่จะพบกันอีกครั้งต่อไป

อุปกรณ์

1. ใบงานกิจกรรม จำนวน 8 แผ่น
2. ภาพเหตุการณ์ 3 เหตุการณ์
3. ดินสอ ดินสอสี ปากกา ยางลบ จำนวน 8 แท่ง

การประเมินผล

1. ผู้นำกลุ่มสังเกตจากการให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การซักถามในประเด็นต่าง ๆ
2. แบบประเมินหลังเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ใบงานกิจกรรมที่ 1

ชื่อ
 ชื่อ
 ชื่อ

คำชี้แจงให้สมาชิกกลุ่มเขียนประสบการณ์ของตนเองในการดูแลหรือการทำลายสาธารณะสมบัติ
ของโรงเรียน

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

แบบบันทึกการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับผู้นำกลุ่ม

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ครั้งที่ 4

เรื่อง จิตสาธารณะด้านหน้าที่ กิจกรรม ร่วมด้วยช่วยกัน

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

ด้านหน้าที่ เป็นพฤติกรรม ความคิด ความรู้สึก ที่มีต่อการแสดงออก ในบทบาท ของความเป็นนักเรียน ที่มุ่งปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ได้แก่ มีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมการพัฒนาชุมชนหรือสถานศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น รับผิดชอบต่อการทำความสะอาดห้องเรียนตามเวรของตน เมื่อพบอุปสรรคการเรียนรู้ การสอน หรือสาธารณะสมบัติของโรงเรียนที่เสียหาย นักเรียนจะแจ้งคุณครูเพื่อซ่อมแซมแก้ไข อาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ตักเตือน บอกกล่าวเพื่อนในโรงเรียนเมื่อเพื่อนกระทำการสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม เช่น การทิ้งขยะ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

โดยแสง และจากุโบสกี ได้สรุปขั้นตอนการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกดังนี้

1. ขจัดความกังวลหรือความเชื่อที่ไร้เหตุผลออกไป คือ ขจัดความกังวลถ้าเราแสดงพฤติกรรมกล้าแสดงออกแล้วคนอื่นจะคิดว่าเราไม่สุภาพ คนอื่นจะไม่รักเรา ไม่ชอบเรา หรือเกรงว่าเขาจะสะเทือนใจ
2. การยอมรับสิทธิส่วนบุคคลของตน โดยตระหนักว่าตนเองมีสิทธิที่จะแสดงออกถึงความคิดเห็น ความรู้สึกและความเชื่อของตน
3. การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกลำพัง ลองฝึกพูดกับกระจก หรือฝึกพูดกับตนเอง ในการพฤติกรรมกล้าแสดงออกในสภาพการณ์ต่าง ๆ
4. ทดลองสวมบทบาทพฤติกรรมกล้าแสดงออกกับเพื่อน ๆ ในกลุ่ม ฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกให้เกิดความคล่องตัวกับทั้งจะได้รับฟังคำวิจารณ์และข้อเสนอแนะจากสมาชิกในกลุ่ม

(A.J. Lange and P.Jakuboski. 1976 อ้างอิงจาก วัชรวิ ทรัพย์มี 2551: 233)

เทคนิคที่ใช้

เทคนิคการฝึกการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม (Assertive Training Technique) ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มได้ฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก เป็นการฝึกให้สมาชิกกลุ่มเป็นตัวของตัวเอง ช่วยให้เกิดการแสดงออกที่เหมาะสม ไม่ยอมให้ผู้อื่นเอาเปรียบหรือล่วงละเมิดสิทธิของตน ยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการนับถือตนเอง (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2556: 133)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมการปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนดไว้ในโรงเรียน
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนและอาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ
3. เมื่อสมาชิกกลุ่มพบอุปสรรคการเรียนรู้ การสอน หรือสภาวะสมบัตินักเรียนที่เสียหาย นักเรียนจะแจ้งคุณครูเพื่อซ่อมแซมแก้ไข
4. สมาชิกกลุ่มสามารถตักเตือน หรือบอกเพื่อนเมื่อเพื่อนมีพฤติกรรมกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม

เวลาที่ใช้ 90 นาที

ขั้นตอนการ

ขั้นนำ

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับและทักทายสมาชิกกลุ่ม
2. ผู้นำกลุ่มขอให้สมาชิกกลุ่มกล่าวทบทวนเรื่องราวจากการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มครั้งที่ผ่านมา
3. ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังและทักษะการถามเพื่อให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น

ขั้นตอนการ

1. ผู้นำกลุ่มให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง “บันไดผู้มีน้ำใจ” แล้วให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันนำเสนอสรุปข้อคิด และความรู้สึกที่ได้จากนิทาน
2. ผู้นำกลุ่มแจกใบงาน “ จะทำดี ... เพื่อส่วนรวม ” ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนทำกิจกรรมของตนเอง และเพื่อให้ตรวจสอบว่าตนคิดและจะกระทำให้ได้เพื่อโรงเรียนได้บ้าง เมื่อทำเสร็จแล้วให้ส่งใบงานของตนเองให้เพื่อนที่นั่งทางขวามือและให้ประเมินว่าเพื่อนที่เป็นเจ้าของใบงานนี้มีคุณลักษณะที่จะเป็นผู้มีจิตสาธารณะหรือไม่ เมื่อได้ใบงานของตนแล้ว ให้ตรวจสอบดูว่ามีคุณลักษณะใดบ้างที่ควรปรับปรุงแก้ไข หรือเป็นคุณลักษณะที่ควรรักษาไว้
3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายถึงกิจกรรม
4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงความรู้สึกเมื่อได้ปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นสรุป

1. ผู้นำกลุ่มให้กลุ่มตัวอย่างได้บอกถึงประโยชน์ของโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะในครั้งนี้

2. ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกกลุ่มทุกคนสำหรับความร่วมมือที่ได้รับจากนั้นนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่จะพบกันในครั้งต่อไป

อุปกรณ์/สื่อ

1. ใบงานนิทานเรื่อง “บันไดผู้มีน้ำใจ” จำนวน 8 แผ่น
2. ใบงานกิจกรรมจะทำดี ... เพื่อส่วนรวม จำนวน 8 แผ่น
2. ดินสอ ดินสอสี ปากกา ยางลบ

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและการแสดงออกด้วยสีหน้า ท่าทาง การแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกตามความเป็นจริงอย่างเสรีของสมาชิกแต่ละคน การให้ความร่วมมือ สัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

2. สังเกตการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก
3. สังเกตจากการตอบคำถามในสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่ม

ใบงานกิจกรรม นิทานเรื่อง “บันนี่ผู้มีหัวใจ”

จาก ด.ญ. ไอลา อับดุลลาซิม ชั้น ม.2/1

โรงเรียนศรัทธาสมุทร อ.เมือง

จ.สมุทรสงคราม

บันนี่เป็นชื่อของนักเรียนหญิงตัวเล็ก ๆ คนหนึ่ง ขยัน ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ชอบความถูกต้อง รักเพื่อน จึงเป็นศิษย์รักของครูทุกคน แต่บันนี่ไม่ชอบเล่นสนุกสนานกับเพื่อน ๆ

บันนี่จะชอบอ่านหนังสือ หรือไม่ก็ชอบนั่งคนเดียว จึงทำให้เพื่อนไม่ค่อยสนใจ แต่เนื่องจากบันนี่เป็นเด็กที่มีความซื่อสัตย์ ชอบความถูกต้อง เมื่อเห็นเพื่อน ๆ ทำอะไรไม่ถูก ก็จะเข้าไปห้ามเพื่อนจึงไม่ค่อยชอบบันนี่เท่าใดนัก ครั้งหนึ่งบันนี่เดินไปโรงอาหารกับเพื่อนอีก 2 คน บันนี่พบกระเป๋าสตางค์ใบหนึ่ง ในกระเป๋าสตางค์นั้นมีเงินอยู่ บันนี่บอกเพื่อนว่าจะเอากระเป๋าสตางค์ไปส่งคุณครู ให้คุณครูประกาศหาเจ้าของจนพบ เจ้าของกระเป๋าสตางค์ดีใจมากที่ได้กระเป๋าสตางค์คืน เพราะไม่ต้องถูกพ่อแม่ลงโทษ ต่อมาวันหนึ่งคุณครูประจำชั้นเข้ามาตรวจความเรียบร้อยในห้องเรียน ปรากฏว่าห้องสกปรกมากและไม่เรียบร้อย จึงสั่งว่าถ้าพรุ่งนี้ไม่เรียบร้อยจะถูกทำโทษทั้งห้อง ปรากฏว่าวันนั้นไม่มีใครสนใจทำความสะอาดสักคนบันนี่จึงตัดสินใจทำความสะอาดห้องเรียนแต่เพียงลำพัง ในขณะที่นั้น ขณะที่บันนี่กำลังทำความสะอาด บังเอิญมีเพื่อนเดินผ่านมาเห็นแล้วเดินผ่านไป

ในวันรุ่งขึ้น คุณครูมาเห็นห้องเรียนสะอาด ได้กล่าวชมเชยนักเรียนทั้งห้อง ทำให้เพื่อน ๆ ในห้องไม่ถูกทำโทษ เพื่อน ๆ ทุกคนในห้องจึงเห็นความดีของบันนี่และกล่าวขอบคุณบันนี่กันทุกคน และเข้าใจบันนี่ ทำให้บันนี่รู้สึกมีความสุขมาก

ใบงานกิจกรรม
“จะทำได้ ... เพื่อส่วนรวม”

คำสั่ง ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนคิดทำกิจกรรมของตนเอง และเพื่อให้ตรวจสอบว่าตนคิดและจะกระทำสิ่งใดเพื่อโรงเรียนได้บ้าง

[illegible]

แบบบันทึกการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับผู้นำกลุ่ม

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะครั้งที่ 5

เรื่อง จิตสาธารณะ ด้านหน้าที่ (2) กิจกรรม อาสาพัฒนาส่วนรวม

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

ด้านหน้าที่ เป็นพฤติกรรม ความคิด ความรู้สึก ที่มีต่อการแสดงออก ในบทบาท ของความเป็นนักเรียน ที่มุ่งปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ได้แก่ มีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมการพัฒนาชุมชนหรือสถานศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น รับผิดชอบต่อการทำความสะอาดห้องเรียนตามเวรของตน เมื่อพบอุปสรรคการเรียนรู้ การสอน หรือสาระณะสมบัติของโรงเรียนที่เสียหาย นักเรียนจะแจ้งคุณครูเพื่อซ่อมแซมแก้ไข อาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ตักเตือน บอกกล่าวเพื่อนในโรงเรียนเมื่อเพื่อนกระทำการสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม เช่น การทิ้งขยะ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของโรงเรียน

ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางความคิด ความเชื่อที่ไร้เหตุผล มาเป็นความคิดความเชื่อที่มีเหตุผล มีความสร้างสรรค์ ซึ่งเอื้อประโยชน์ให้มีอารมณ์ความรู้สึก และมีพฤติกรรมทางบวกที่เหมาะสมขึ้น ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตด้วยความสุขมากขึ้น (อ้างอิงจาก ดาวประกาย มีบุญ 2552: 14)

เทคนิคที่ใช้

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิค (Homework Assignment Technique) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่กำหนดให้สมาชิกกลุ่มได้ฝึก เช่น การลดความกังวลอย่างเป็นระบบ การฝึกทักษะการกล้าแสดงความคิดเห็น และทัศนคติ ซึ่งทำให้สมาชิกกลุ่มรู้สึกสบายใจขึ้น และเกิดกำลังใจว่าเขาก็สามารถพัฒนาศักยภาพตนเองได้ (พัชรารณ ศรีสวัสดิ์ 2557: 172)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวมในโรงเรียนและชุมชนในวิสัยที่ตนสามารถทำได้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม

เวลาที่ใช้ 90 นาที

ขั้นตอนการ

ขั้นนำ

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่ม
2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ จากการเข้ารับการให้การศึกษาครั้งที่

ผ่านมา

ขั้นตอนการ

1. ผู้นำกลุ่มชี้แจงเกี่ยวกับการทำกิจกรรม อาสาพัฒนา (กิจกรรมเก็บขยะบริเวณวัดคลองสายบัว) ให้สมาชิกกลุ่มได้ทราบและเข้าใจโดยผู้วิจัยอธิบายประกอบให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจ และซักถามในประเด็นที่สงสัยให้เข้าใจตรงกัน

2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงความรู้สึกเมื่อได้ปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นสรุป

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มได้บอกถึงประโยชน์ของกิจกรรมในครั้งนี้
2. ผู้นำกลุ่มสรุปความหมายและประโยชน์ของการแสดงถึงการแสดงพฤติกรรมด้านหน้าที่เป็นพฤติกรรม ความคิด ความรู้สึก ที่มีต่อการแสดงออก ในบทบาท ของความเป็นนักเรียน ที่มุ่งปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากการให้ความร่วมมือในการให้การเข้าร่วมกลุ่ม เช่น การซักถามในประเด็นต่าง ๆ
2. สังเกตจากการตอบคำถามในสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่ม

แบบบันทึกการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับผู้นำกลุ่ม

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะครั้งที่ 6

เรื่อง จิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิของตน และผู้อื่น (1) กิจกรรม นี้ของฉัน นั้นของเธอ

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

การเคารพสิทธิของผู้อื่น เป็นพฤติกรรมการที่นักเรียนรับรู้การแสดงออกของตนเองและผู้อื่นถึงการใช้ของส่วนรวม หรืออยู่ร่วมกันในสถานศึกษา การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น ได้แก่ ไม่หยิบของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต เข้าแถวรอคิวเมื่อรับใบงาน หรือสิ่งของจากคุณครู การรู้จักแบ่งปันของใช้ส่วนรวมให้กับเพื่อนและผู้อื่น การปิดเสียงโทรศัพท์ เมื่ออยู่ในห้องเรียน เพื่อไม่เป็นการรบกวนผู้อื่น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเมื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มก่อนที่จะนำเสนอ

ดังนั้น การแสดงการไม่ยอมรับ (Rejection) จึงเป็นกลวิธีที่ที่ปรึกษาจะใช้เมื่อเห็นว่านักเรียนมีการแสดงความคิดเห็นที่ผิดไปจากความเป็นจริง ผู้นำกลุ่มจะแสดงการไม่ยอมรับเพื่อให้ นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดใหม่ในการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภาและวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา 2556: 25)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมโดยการแสดงออกของตนเองและผู้อื่นถึงการใช้ของส่วนรวม หรืออยู่ร่วมกันในสถานศึกษา การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน และไม่ปิดโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น

2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มรู้ถึงการเคารพสิทธิของตนเองต่อสาธารณะสมบัติที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มไม่หยิบของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต เข้าแถวรอคิวเมื่อรับใบงาน หรือสิ่งของจากคุณครู การรู้จักแบ่งปันของใช้ส่วนรวมให้กับเพื่อนและผู้อื่น การปิดเสียงโทรศัพท์ เมื่ออยู่ในห้องเรียน เพื่อไม่เป็นการรบกวนผู้อื่น และการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

เทคนิคที่ใช้

1. เทคนิคการแสดงการไม่ยอมรับ (Rejection Technique) เป็นกลวิธีที่ที่ปรึกษาจะใช้เมื่อเห็นว่า นักเรียนมีการแสดงความคิดเห็นที่ผิดไปจากความเป็นจริง ผู้นำกลุ่มจะแสดงการไม่ยอมรับเพื่อให้ นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดใหม่ในการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภาและวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา 2556: 25)

2. เทคนิคบทบาทสมมติ (Role Playing Technique) เป็นเทคนิคทั้งทางอารมณ์และพฤติกรรมที่อยู่ในตัว ประกอบด้วย การใช้ความคิดความรู้สึก และความเชื่อที่ได้ประสบมา จะทำให้

สมาชิกความรู้และประสบการณ์ในการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นเพิ่มมากขึ้น (สมคิด บางโม 2544: 85-93; พัทธราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ 2557: 148)

3. เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ (Social Modeling Technique) เป็นเทคนิคที่เรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมจากผู้อื่น เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น (เดิมศักดิ์ คทวนิช 2546: 193-194; สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2556: 50)

เวลาที่ใช้ 90 นาที

ขั้นตอนการ

ขั้นนำ

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับและทักทายสมาชิกกลุ่ม
2. ผู้นำกลุ่มขอให้สมาชิกกลุ่มกล่าวทบทวนเรื่องราวจากการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มในครั้งที่ผ่านมา
3. ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังและทักษะการถามเพื่อให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น

ขั้นตอนการ

1. ผู้นำกลุ่มแจกใบความรู้เรื่อง “การเคารพสิทธิ ชีวิตมีสุข” ให้สมาชิกกลุ่มศึกษาใบความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน โดยผู้วิจัยอธิบายประกอบให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ และซักถามในประเด็นที่สงสัยให้เข้าใจตรงกัน
2. ให้สมาชิกกลุ่มอธิบายว่ารู้สึกอย่างไร เมื่อได้ศึกษาใบความรู้ และมีสมาชิกกลุ่มคนใดที่ปฏิบัติแบบนี้บ้างหรือไม่ อย่างไร เล่าให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มได้ฟัง และร่วมกันอภิปราย
3. ให้สมาชิกกลุ่มแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น และกลุ่มที่ 2 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น จากนั้นให้กลุ่ม 2 สลับบทบาทกับกลุ่มที่ 1 แล้วจึงแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรม
3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงความรู้สึกเมื่อได้ปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นสรุป

1. ผู้นำกลุ่มให้กลุ่มตัวอย่างได้บอกถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกลุ่มในครั้งนี้
2. ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกทุกคนสำหรับความร่วมมือที่ได้รับจากนั้นนัดหมายวันเวลา และสถานที่ที่จะพบกันอีกครั้งต่อไป

อุปกรณ์/สื่อ

1. ใบกิจกรรมเรื่อง เคารพสิทธิ ชีวิตมีสุข
2. ดินสอ ดินสอสี ปากกา ยางลบ

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและการแสดงออกด้วยสีหน้าท่าทางการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกตามความเป็นจริงอย่างเสรีของสมาชิกแต่ละคนการให้ความร่วมมือสัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม
2. สังเกตการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก
3. สังเกตจากการตอบคำถามในสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะในครั้งต่อไป

ใบกิจกรรมเรื่อง เคารพสิทธิ ชีวิตมีสุข

คำชี้แจง ให้สมาชิกกลุ่มอธิบายว่ารู้สึกอย่างไร เมื่อได้ศึกษาใบกิจกรรมและมีสมาชิกกลุ่มคนใดที่ปฏิบัติแบบนี้บ้างหรือไม่ อย่างไร เล่าให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มได้ฟัง และร่วมกันอภิปราย

จากสถานการณ์

- นักเรียนคนหนึ่งหยิบหนังสือที่มุ่มแนะนำหนังสือใหม่ในห้องสมุดมาอ่านครั้งละหลายๆเล่ม
- นักเรียนคนหนึ่งชอบจองเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยการวางกระเป๋า หรือสิ่งของไว้ที่เก้าอี้สำหรับเพื่อนสนิทที่มาช้า
- เมื่อมีการเข้าแถวรับใบงาน หรือสิ่งของจากคุณครู นักเรียนคนหนึ่งจะเข้าแถวรับตามลำดับ ก่อน – หลัง ทุกครั้ง
- ในห้องเรียนเวลาเรียนหนังสือมีนักเรียนคนหนึ่งมักเปิดโทรศัพท์มือถือถือ หากเวลาที่มีสายเข้าหรือข้อความโทรศัพท์เข้าจะมีเสียงรบกวนเพื่อนๆในชั้นเรียน
- เมื่อทำงานกลุ่ม มีเพื่อนนักเรียนคนหนึ่งรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกในกลุ่มก่อนที่จะนำเสนอ

แบบบันทึกการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับผู้นำกลุ่ม

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะครั้งที่ 7

เรื่อง จิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิของตน และผู้อื่น (2) กิจกรรมนี้ของฉัน นั่นของเธอ

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

การเคารพสิทธิของผู้อื่น เป็นพฤติกรรมการที่นักเรียนรับรู้การแสดงออกของตนเองและผู้อื่นถึงการใช้ของส่วนรวม หรืออยู่ร่วมกันในสถานศึกษา การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น ได้แก่ ไม่หยิบยืมของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต เข้าแถวรอคิวเมื่อรับใบงาน หรือสิ่งของจากคุณครู การรู้จักแบ่งปันของใช้ส่วนรวมให้กับเพื่อนและผู้อื่น การปิดเสียงโทรศัพท์ เมื่ออยู่ในห้องเรียน เพื่อไม่เป็นการรบกวนผู้อื่น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเมื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มก่อนที่จะนำเสนอ

ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง สร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้นำกลุ่มกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม โดยสร้างบรรยากาศแห่งความเข้าใจซึ่งกันและกัน การให้เกียรติและการยอมรับ รวมทั้งความตั้งใจเพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถเข้าใจและพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ (วัชร ทรัพย์มี 2551: 283)

เทคนิคที่ใช้

ผู้นำกลุ่มกลุ่มใช้เทคนิค การฟังอย่างใส่ใจ (Active listening Technique) เป็นการแสดงถึงการให้ความใส่ใจเพื่อรับรู้ถึงความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของสมาชิกกลุ่มและมีการตอบรับอย่างเหมาะสม การรับฟังอย่างมีประสิทธิภาพ การยอมรับทั้งในเรื่องราวและความเป็นบุคคลของสมาชิกกลุ่มโดยไม่มีเงื่อนไข มีความจริงใจต่อกันเทคนิคสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling Technique) เทคนิคการทำให้เกิดความเข้าใจที่กระจ่างชัด (Clarification Technique) และเทคนิคเน้นความเข้าใจโดยอยู่กับสภาพเหตุการณ์ปัจจุบัน (Being here Technique) ผู้นำกลุ่มกลุ่มใช้เทคนิคการสนับสนุน (Supportive Technique) เพื่อให้ผู้มารับบริการปรึกษาเกิดความเข้าใจในตนเอง (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภาและวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา 2556: 104)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มตระหนักถึงการเคารพสิทธิของผู้อื่น
2. เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างรู้ถึงสิทธิของตนเองต่อสาธารณะสมบัติมากขึ้น

เวลาที่ใช้ 90 นาที

ขั้นตอนการ

ขั้นนำ

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่ม
2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ครั้งที่ผ่านมา

ขั้นตอนการ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มทั้งหมดช่วยกันคิด ลักษณะของนักเรียนที่รู้จักการแสดงออกของตนเองและผู้อื่นถึงการใช้ของส่วนรวม หรืออยู่ร่วมกันในสถานศึกษา การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมโดยผู้วิจัยอธิบายประกอบให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ และซักถามในประเด็นที่สงสัยให้เข้าใจตรงกัน
2. ผู้นำกลุ่มแลกเปลี่ยนทัศนะว่า ลักษณะของนักเรียนคนนี้ คือคุณลักษณะของผู้ที่มีจิตสาธารณะ และให้สมาชิกกลุ่ม แลกเปลี่ยนกันว่ารู้สึกอย่างไรและร่วมกันอภิปรายตัวแทนกลุ่มเขียนสรุปขึ้นบนกระดาน

3. ผู้นำกลุ่มให้กลุ่มตัวอย่างบอกถึงความรู้สึกเมื่อได้ปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นสรุป

ผู้นำกลุ่มให้กลุ่มตัวอย่างได้บอกถึงประโยชน์ของการเสริมสร้างจิตสาธารณะในครั้งนี้

อุปกรณ์

1. กระดาษแข็งแผ่นใหญ่ 1 แผ่น
2. ปากกาเมจิก 4 แท่ง

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากการให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ
2. สังเกตจากการตอบคำถามในสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ใบกิจกรรม

ให้สมาชิกกลุ่มทั้งหมดช่วยกันคิด ลักษณะของนักเรียนที่รู้จักการแสดงออกของตนเองและผู้อื่นถึงการใช้ของส่วนรวมหรือการอยู่ร่วมกันในสถานศึกษา (โดยสมาชิกกลุ่มทั้งหมดช่วยกันสรุปเขียนใส่กระดาษชาร์ต แผ่นใหญ่)

[illegible]

แบบบันทึกการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

สำหรับผู้นำกลุ่ม

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะครั้งที่ 8

เรื่อง การปัจฉินิเทศ

แนวคิดสำคัญ

ความเชื่อของบุคคลมีวิธีการคิดที่ไร้เหตุผล ซึ่งความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผลเหล่านี้ จะนำไปสู่การมีอารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ของสมาชิกกลุ่มต่อการเข้าร่วมการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มตลอดมาโดยใช้เทคนิคการฟัง (Listening Technique) เทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning Technique) เทคนิคการทำสัญญาเงื่อนไข (Contingency Contract Technique) การสะท้อน (Reflection Technique) และเทคนิคการสรุป (Summarizing Technique) คอเรีย (Corey. 2008: 245-255) โดยการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มในช่วงสุดท้ายหรือการปัจฉินิเทศเป็นการสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มได้มีการสำรวจความรู้สึกของตนเองเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงความรู้สึกได้อย่างเต็มที่ ก่อนที่จะแยกจากกันในช่วงสุดท้ายรวมถึงเพื่อที่จะให้สมาชิกกลุ่มได้มีโอกาสกล่าวถึงความรู้สึกที่ค้างคาใจรวมไปถึงการกล่าวของคุณและกล่าวอำลาซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ทบทวน แสดงความคิดเห็นและสรุปประสบการณ์ที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มรวมทั้งให้สมาชิกกลุ่มได้ให้กำลังใจซึ่งกันและกันหลังจากได้ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเข้ารับคำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับคำปรึกษากลุ่มได้พัฒนาจิตสาธารณะของตนเองเพิ่มมากขึ้น
3. เพื่อยุติการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เวลาที่ใช้: 90 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับและทักทายสมาชิกกลุ่ม
2. ผู้นำกลุ่มขอให้สมาชิกกลุ่มกล่าวทบทวนเรื่องราวจากการเข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะครั้งที่ผ่านมา
3. ผู้นำกลุ่มบอกถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มในครั้งนี้เพื่อทำการยุติการเข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะและเมื่อสิ้นสุดการติดตามผลเพื่อสร้างความรู้สึที่ดีต่อกันหลังการเข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ

4. ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังและทักษะการถามเพื่อให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น

ขั้นตอนการ

1. ผู้นำกลุ่มสนทนากับสมาชิกกลุ่มถึงเรื่องราวตลอดระยะเวลาที่อยู่ในกลุ่ม โปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะและครั้งนี้จะเป็นโอกาสสุดท้ายที่สมาชิกทุกคนจะมีช่วงเวลาที่อยู่ร่วมกันและแบ่งปันความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์แก่กัน

2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนทบทวนประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในกลุ่มได้พูดถึงเพื่อนสมาชิกแต่ละคน

3. ผู้นำกลุ่มกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มพูดถึงสิ่งที่ตนเองได้ให้อะไรกับโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ และตนเองได้รับประสบการณ์อะไรจากโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะในครั้งนี้บ้าง

4. ผู้นำกลุ่มแจกกระดาษรูปหัวใจเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ให้สัญญาว่าจะทำจิตสาธารณะอะไรให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อเพื่อน และต่อโรงเรียนบ้าง จากนั้นให้สมาชิกในกลุ่มเอากะดาษรูปหัวใจมาแปะบนฟิวเจอร์บอร์ด

5. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะและให้กำลังใจแก่สมาชิกกลุ่ม

6. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกทุกคนได้สรุปสิ่งที่ได้รับการเรียนรู้การจัดการความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลที่ส่งผลถึงพฤติกรรมของตนเอง และการเปลี่ยนความคิดจากความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล มาเป็นความคิดที่สมเหตุสมผล อันส่งผลไปถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมและสามารถนำประสบการณ์โปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะที่ได้รับจากกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นสรุป

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มได้กล่าวถึงประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะในครั้งนี้และความรู้สึกของตนเองทั้งที่มีต่อเพื่อนต่อผู้นำกลุ่มและต่อกระบวนการเข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ

2. ผู้นำกลุ่มกลุ่มกล่าวชื่นชมสมาชิกกลุ่มที่มีความรับผิดชอบและให้ความร่วมมือในโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะด้วยดีตลอดมาจนทำให้สมาชิกกลุ่มสำเร็จตามเป้าหมายในการพัฒนาจิตสาธารณะ

3. ผู้นำกลุ่มกลุ่มสรุปความหมาย และประโยชน์ของการเปลี่ยนความคิดที่มีความเหมาะสมว่าสามารถทำให้อารมณ์ และพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เหมาะสมได้ โดยเฉพาะในเรื่องของการแสดงถึง พฤติกรรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

4. ให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบสอบถามจิตสาธารณะหลังการเข้าร่วมการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มในครั้งนี้

อุปกรณ์

1. แบบประเมินผลการเข้าร่วมกลุ่ม	จำนวน 8 แผ่น
2. แบบสอบถามการพัฒนาจิตสาธารณะ	จำนวน 8 ชุด
3. ฟิวเจอร์บอร์ด	จำนวน 1 ชุด
4. กระดาษรูปหัวใจ	จำนวน 8 แผ่น

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและการแสดงออกด้วยสีหน้าท่าทางการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกตามความเป็นจริงอย่างเสรีของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนการให้ความร่วมมือสัมพันธภาพ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

2. การแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

แบบบันทึกการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

สำหรับผู้นำกลุ่ม

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

1. ค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วม
โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นรายบุคคล
2. การสรุปผลโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ค่าเฉลี่ยความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นรายบุคคล

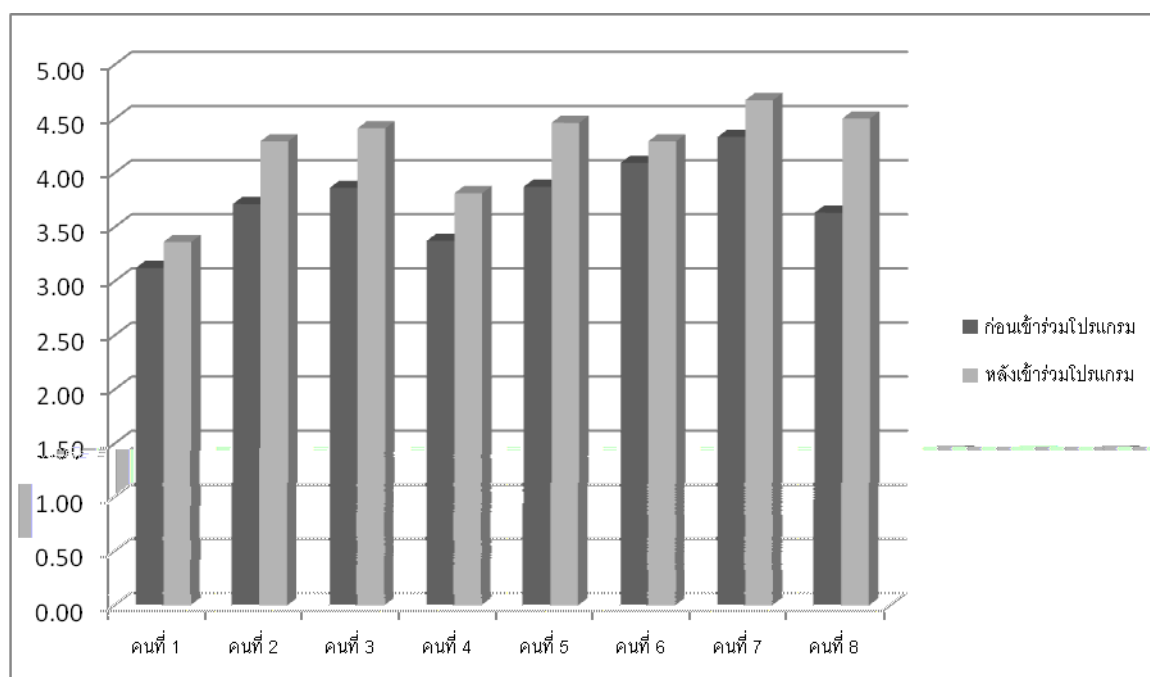
ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและระดับจิตสาธารณะโดยภาพรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นรายบุคคล (n=8)

คนที่	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม การเสริมสร้างจิตสาธารณะ		หลังเข้าร่วมโปรแกรม การเสริมสร้างจิตสาธารณะ	
	M	ระดับ	M	ระดับ
คนที่ 1	3.12	ปานกลาง	3.36	ปานกลาง
คนที่ 2	3.71	สูง	4.29	สูง
คนที่ 3	3.86	สูง	4.41	สูง
คนที่ 4	3.37	ปานกลาง	3.81	สูง
คนที่ 5	3.87	สูง	4.46	สูง
คนที่ 6	4.09	สูง	4.29	สูง
คนที่ 7	4.33	สูง	4.67	สูงมาก
คนที่ 8	3.63	สูง	4.50	สูง

จากตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและระดับจิตสาธารณะโดยภาพรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะมีค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะภาพรวมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ โดยนักเรียนคนที่ 1 ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิต

สาธารณะอยู่ในระดับปานกลางและหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูง ส่วนนักเรียนคนที่ 2 คนที่ 3 คนที่ 5 คนที่ 6 และ คนที่ 8 ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูง ส่วนนักเรียนคนที่ 7 ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนามีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูง และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูงมาก ดังภาพประกอบ 3

จ ป็นรายบุคคล พบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนคนที่ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิต

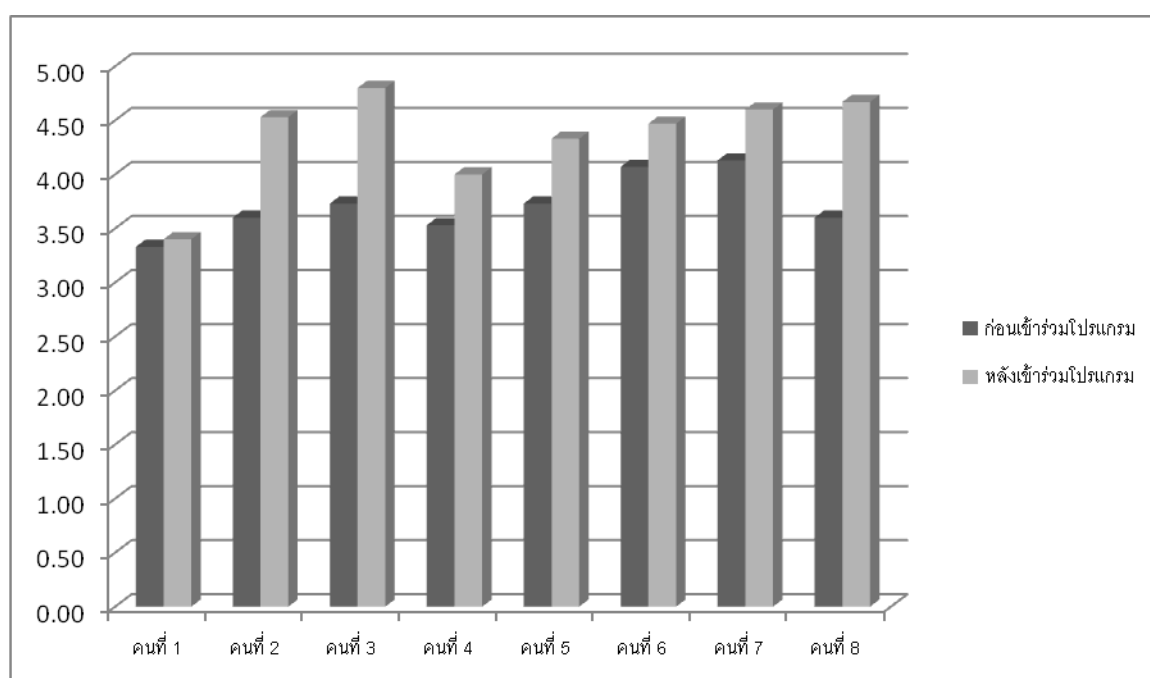

ภาพประกอบ 3 ค่าเฉลี่ยของการเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยภาพรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นรายบุคคล

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและระดับจิตสาธารณะด้านการใช้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นรายบุคคล (n=8)

คนที่	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม การเสริมสร้างจิตสาธารณะ		หลังเข้าร่วมโปรแกรม การเสริมสร้างจิตสาธารณะ	
	M	ระดับ	M	ระดับ
คนที่ 1	3.33	ปานกลาง	3.40	ปานกลาง
คนที่ 2	3.60	สูง	4.53	สูงมาก
คนที่ 3	3.73	สูง	4.80	สูงมาก
คนที่ 4	3.53	สูง	4.00	สูง
คนที่ 5	3.73	สูง	4.33	สูง
คนที่ 6	4.07	สูง	4.47	สูง
คนที่ 7	4.13	สูง	4.60	สูงมาก
คนที่ 8	3.60	สูง	4.67	สูงมาก

จากตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและระดับจิตสาธารณะด้านการใช้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นรายบุคคล พบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะมีค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะด้านการใช้สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยนักเรียนคนที่ 1 ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะด้านการใช้อ้อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนคนที่ 4 คนที่ 5 และคนที่ 6 ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะการใช้อ้อยู่ในระดับสูง ส่วนนักเรียนคนที่ 2 คนที่ 3 คนที่ 7 และคนที่ 8 ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะด้านการใช้อ้อยู่ในระดับสูง และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะด้านการใช้อ้อยู่ในระดับสูงมาก ดังภาพประกอบ 4

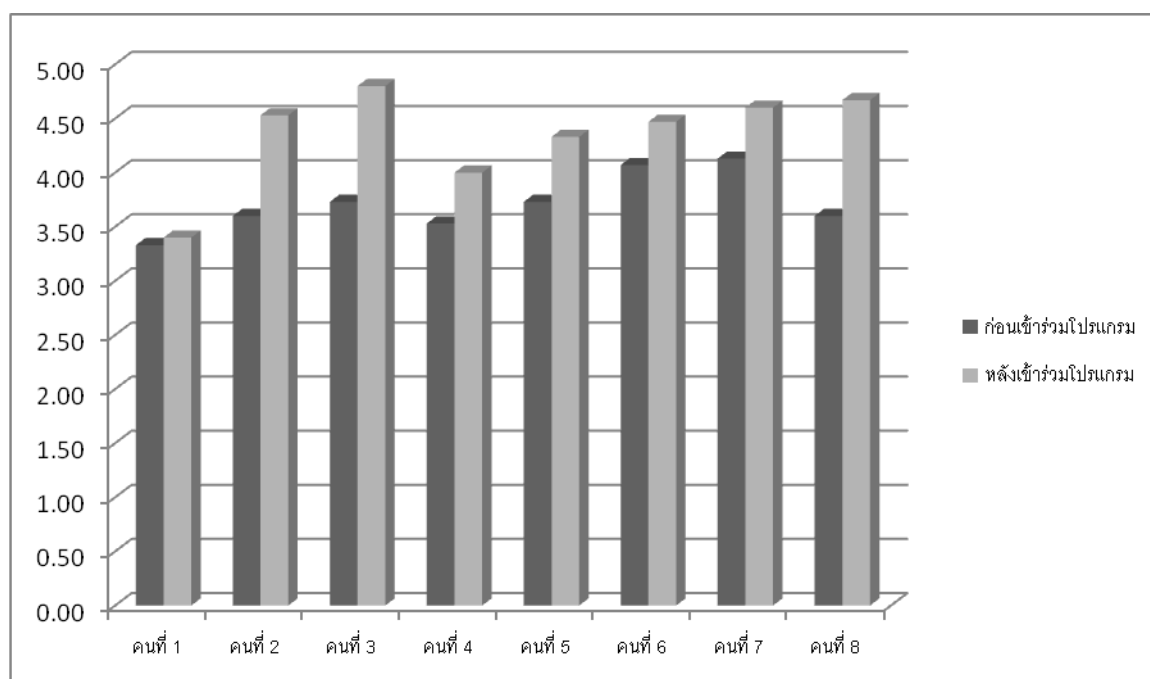

ภาพประกอบ 4 ค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะด้านการใช้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นรายบุคคล

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและระดับจิตสาธารณะด้านการถือเป็นที่หนึ่งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นรายบุคคล (n=8)

คนที่	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างมีจิตสาธารณะ		หลังเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ	
	M	ระดับ	M	ระดับ
คนที่ 1	2.78	ปานกลาง	3.28	ปานกลาง
คนที่ 2	3.17	ปานกลาง	3.89	สูง
คนที่ 3	4.11	สูง	4.22	สูง
คนที่ 4	2.72	ปานกลาง	3.28	ปานกลาง
คนที่ 5	3.89	สูง	4.61	สูงมาก
คนที่ 6	4.17	สูง	4.39	สูง
คนที่ 7	4.17	สูง	4.61	สูงมาก
คนที่ 8	3.28	ปานกลาง	4.33	สูง

จากตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและระดับจิตสาธารณะด้านการถือเป็นที่หนึ่งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นรายบุคคลพบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะมีค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะด้านการถือเป็นที่สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ โดยนักเรียนคนที่ 1 และคนที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะด้านการถือเป็นที่อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนคนที่ 2 และคนที่ 8 ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะการถือเป็นที่อยู่ในระดับปานกลางและหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะด้านการถือเป็นที่อยู่ในระดับสูง ส่วนนักเรียนคนที่ 3 และคนที่ 6 ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะด้านการถือเป็นที่อยู่ในระดับสูง ส่วนนักเรียนคนที่ 5 และ คนที่ 7 ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะด้านการถือเป็นที่อยู่ในระดับสูง และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะด้านการถือเป็นที่อยู่ในระดับสูงมาก ดังภาพประกอบ 5

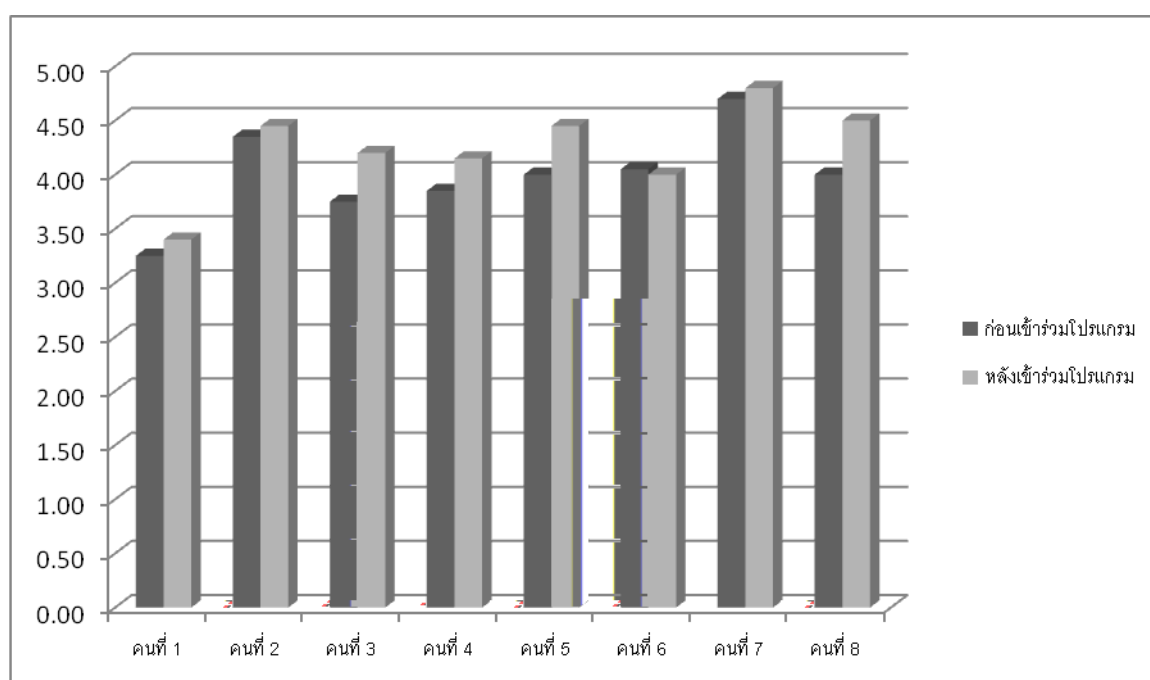

ภาพประกอบ 5 ค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะด้านการถือเป็นที่หนึ่งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นรายบุคคล

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและระดับจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นรายบุคคล (n=8)

คนที่	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม การเสริมสร้างจิตสาธารณะ		หลังเข้าร่วมโปรแกรม การเสริมสร้างจิตสาธารณะ	
	M	ระดับ	M	ระดับ
คนที่ 1	3.25	ปานกลาง	3.40	ปานกลาง
คนที่ 2	4.35	สูง	4.45	สูง
คนที่ 3	3.75	สูง	4.20	สูง
คนที่ 4	3.85	สูง	4.15	สูง
คนที่ 5	4.00	สูง	4.45	สูง
คนที่ 6	4.05	สูง	4.00	สูง
คนที่ 7	4.70	สูงมาก	4.80	สูงมาก
คนที่ 8	4.00	สูง	4.50	สูง

จากตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและระดับจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นรายบุคคลพบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะมีค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิมากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยนักเรียนคนที่ 1 ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนคนที่ 2 คนที่ 3 คนที่ 4 คนที่ 5 คนที่ 6 และคนที่ 8 ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิอยู่ในระดับสูง ส่วนนักเรียนคนที่ 7 ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิอยู่ในระดับสูงมาก ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะด้านเคารพสิทธิของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นรายบุคคล

การสรุปผลโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสนใจในการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ทำให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี มีการแสดงความคิดเห็น มีการแบ่งปันเรื่องราวและประสบการณ์ร่วมกัน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น จากเดิมที่นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ มีมุมมองต่อสิ่งของเครื่องใช้ของโรงเรียนไม่ได้เป็นของตนเอง จึงไม่สนใจในการดูแลรักษาและมีการทำลายสิ่งของเครื่องใช้ให้เกิดความเสียหาย แต่เมื่อได้ทำการพัฒนาโปรแกรมจิตสาธารณะแล้ว นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงทางความคิด โดยการให้ความสำคัญต่อสิ่งของเครื่องใช้ในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น นักเรียนมีความต้องการเป็นจิตอาสาและบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น และสามารถสรุปโปรแกรมเป็นรายด้านได้ดังนี้

1. จิตสาธารณะด้านการใช้ของส่วนรวม ผู้วิจัยมีการใช้เทคนิคตัวแบบ (Modeling Technique) โดยผู้วิจัยพานักเรียนไปชมสถานที่จริง ทำให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า ทุกคนใช้ห้องเรียนร่วมกัน ย่อมต้องดูแลรักษาความสะอาดร่วมกันอยู่แล้ว และการใช้เทคนิคการกำหนดข้อดี ข้อเสีย เป็นสำรวจความเชื่อของสมาชิกกลุ่ม โดยการเล่าถึงข้อดีและข้อเสียของความเชื่อหรือพฤติกรรมของตนเอง เพื่อแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน

2.2 จิตสาธารณะด้านการถือเป็นที่ ผู้วิจัยและนักเรียนได้ไปทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์โดยการกวาดและทำความสะอาดลานวัดพระพุทธรูปท้าวทราชมหาวิหารร่วมกัน และการใช้เทคนิคการกล้าแสดงออก (Assertive Training Technique) เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่าในเรื่องของการจัดกิจกรรมจิตอาสาและการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อพัฒนาโรงเรียน

2.3 จิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิ ผู้วิจัยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ (Role Playing Technique) โดยให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ความเชื่อเกี่ยวกับการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีมุมมองต่อการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นว่า การใช้ชีวิตในโรงเรียนนั้น มีความขัดแย้งไม่เข้าใจกัน นักเรียนต้องพูดคุยกับผู้อื่นอย่างมีเหตุผล

ภาคผนวก จ

ภาพประกอบโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวนิตยา รามศิริ
วันเดือนปีเกิด	19 เมษายน พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด	อุดรธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	157 ซอยมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 2 ตำบลเขาสามยอต อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี รหัสไปรษณีย์ 15000
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์แนะแนวประจำโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ภาษาอังกฤษ-คำนวณ) จาก โรงเรียนเลยพิทยาคม จังหวัดเลย
พ.ศ. 2545	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) จาก สถาบันราชภัฏเลย จังหวัดเลย
พ.ศ. 2559	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชา จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดกรุงเทพมหานคร